

IAIN M
BANKS

VODÍKOVÁ SONÁTA

ROMÁN Z CYKLU KULTURA

PŘELOŽIL JAKUB NĚMEČEK

Planeta9

IAIN M
BANKS

VODÍKOVÁ SONÁTA

ROMÁN Z CYKLU KULTURA

PŘELOŽIL JAKUB NĚMEČEK

Planeta9

CULTURE SERIES - CYKLUS KULTURA

Consider Phlebas - Pomysli na Fléba (2018)

The Player of Games - Hráč (2019)

Use of Weapons - K čemu jsou zbraně (2022)

Excession - Extrém

Inversions - Líc a rub (2002)

Look to Windward

Matter

Surface Detail

The Hydrogen Sonata - Vodíková sonáta (2024)

VODÍKOVÁ SONÁTA

ROMÁN Z CYKLU KULTURA

The Hydrogen Sonata

Copyright © Iain M. Banks, 2012

Czech edition © Martin Královec – Planeta9, 2024

Translation © Jakub Němeček, 2024

ISBN 978-80-88626-32-9 (tištěná kniha)

ISBN 978-80-88626-35-0 (ePDF)

ISBN 978-80-88626-33-6 (ePUB)

ISBN 978-80-88626-34-3 (mobi)

Vyšlo také v tištěné verzi.

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována bez písemného souhlasu majitelů práv."

Památce Paula Gambola a Ronnieho Martina

S díky věnováno Adèle, Timovi, Lesovi, Joanně a Nickovi

OBSAH

[Jedna 11](#)

[Dvě 21](#)

[Tři 47](#)

[Čtyři 59](#)

[Pět 75](#)

[Šest 105](#)

[Sedm 117](#)

[Osm 155](#)

[Devět 175](#)

[Deset 193](#)

[Jedenáct 223](#)

[Dvanáct 239](#)

[Třináct 277](#)

[Čtrnáct 293](#)

[Patnáct 311](#)

[Šestnáct 333](#)

[Sedmnáct 369](#)

[Osmnáct 405](#)

[Devatenáct 423](#)

[Dvacet 445](#)

[Dvacet jedna 467](#)

[Dvacet dva 491](#)

[Dvacet tři 537](#)

[Dvacet čtyři 551](#)

[Dvacet pět 557](#)

JEDNA
(V -24)

Za posledních dnů civilizace Gziltů, před jejich dlouho připravovaným povznesením k lepšímu a oslavami, jež měly tuto závažnou, leč radostnou událost podtrhnout, se jedna z posledních dochovaných gziltských lodí setkala s cizím plavidlem, jehož jediným úkolem bylo doručit na zmíněnou veselici velmi zvláštního účastníka večírku.

Obě plavidla na sebe narazila ve stínu planetárního fragmentu zvaného Oharek – úzkého, pokrouceného kamenného vrutu dlouhého tři tisíce kilometrů. Měl tvar oka uragánu a byl jediným zbytkem planety úmyslně zničené před dvěma tisíci lety – krátce předtím, než by ji byla přirozeným způsobem zničila supernova, v jejíž rozpínající se sféře trosek, plynů a radiace teď Oharek visel jako hrot šípu, řítící se neustále dolů do vzdouvající se rozbouřené výhně a jiskření gigantického požáru.

Oharek sám byl všechno, jenom ne přírodní útvar. Byl hrubě tesaný, jako by jej vyřízli z kulovitého dortu, a jeho špička i prvních pár stovek kilometrů užšího konce původně sestávaly z kovového materiálu. Ten kdysi tvořil vnitřek jádra již neexistující planety, zatímco širší konec – nepravidelný kruh o průměru několika set kilometrů – vypadal jako mírně zakřivená kupole a býval součástí skalnatého povrchu onoho pustého světa. Motory ukotvené v hyperprostoru udržovaly Oharek namířený – zacílený – doprostřed výbuchu supernovy. Plameny mlhoviny kolem vybuchlé hvězdy se neustále rozpínaly. Za posledních devatenáct století omlély celou původní špičku Oharku i velkou část z další stovky kilometrů vrstvených kovových rud – uvařily je a naprosto rozedraly.

Mnohobarevná obloha kolem Oharku, plná nesmírných žhnoucích mraků mezihvězdného smetí, plynů a prachu

pocházejících z pozvolného chátrání skalního útvaru, patřila k těm nejvelkolepějším v civilizované galaxii. Byl to efekt pečlivě vypočítaný, a právě proto byl Oharek pro národ, jenž si říkal Gziltové, místem mimořádné důležitosti. Gziltové zachránili tento kousek světa před zničením supernovou a ukotvili na něm hvězdné pohony a projektory polí, které jej udržovaly jak stabilní, tak i – přesně uprostřed přibližně kruhové plochy, jež bývala prašným povrchem planety – obyvatelný.

Zmíněná cizí loď se podobala nepravidelné, rozčepýřené bublině složené z temných glóbů a podél nejdelší osy měřila sotva sto metrů. Ze stran a shora ji zalévalo spektrum barev vyzařujících z mračen supernovy, zatímco zespoda jemná modrá záře jediného zjevně nepřirodního prvku na úlomku bývalého světa: tím byla dutá prohlubeň ve tvaru kruhového amfiteátru, zastřešená kupolí a široká pár kilometrů, jež vžela v popraskaném, ničím nestíněném povrchu jako nějaký až příliš dokonalý kráter. Na tom studeném, vyschlém povrchu bez atmosféry byl amfiteátr oázou tepla, vlhkosti a vzduchu; v průsvitných vrstvách jeho udržovacích bariér se skrývaly jakési parky, jezera, pečlivě rozvržené budovy a bujné, avšak pěstěné plochy vegetace oblíbené mnoha typy humanoidů.

Gziltská loď byla oproti cizí lodi obrovitá. Měla tvar tisíce temných mečů spojených do jediné boží pěsti hrožící nebesům. Zkřížila hranici žhnoucích, do dále se rozlétávajících mračen prachu a vířících plynů na periferii kruhového povrchu Oharku – přičemž její silová pole vytvořila v záclonách světla nad Oharkem řady krátkých, trhajících se a vzdouvajících se zřasení – a pak se pomalu přesunovala k zářícímu amfiteátru a nad něj, a tím i nad soubor temných bublin tvořících cizí loď, až její ostnatý trup visel přímo nad obojím, zastiňoval značnou část mračen supernovy a vrhal na loď i na kupoli ježatý stín.

Menší loď čekala od té větší nějaké přivítání, což by bylo jediné zdvořilé, ale zdálo se, že se ničeho nedočká. Rozhodla se tedy navázat počáteční kontakt sama:

~Zdravíčko! Jsem Loď pro převoz ceremoniálního zástupce Zihdrenských Zbylých, *Extáze-Šetrnost III.* Ty, jak jsem

vyrozuměla, jsi Gzilt IR-FWS 8*Čarkan. Je mi ctí, že jsem sem byla pozvána a mohla se s tebou seznámit.

~To je zajímavé, zněla odpověď. ~Lod' pro převoz ceremoniálního zástupce Zihdrenských Zbylých, říkáš?

~Ano, to vskutku jsem. Což je jaksi zjevné.

~Jaksi zjevné?

~Vpravdě ano. A to, mohu-li to tak říci, zjevné jak z mé vnější podoby, tak i z mé ničím nechráněné emisní signatury.

~Rovněž velmi zajímavé.

~Vskutku... Smím vyslovit jistý postřeh?

~Smíš. Čekáme na něj.

~Přiznám se, že mi připadáš – jak to jen vyjádřit? – poněkud méně vstřícný a zdvořilý – obzvláště po formální stránce méně vstřícný a zdvořilý, abych tak řekla –, nežli jsem očekávala a nežli mě očekávat učili. Mýlím se v tomto směru, anebo, pokud ne, existuje pro to nějaký konkrétní důvod? ... Rovněž si nemohu pomoci a musím poznamenat, že toto kráterové zařízení zde na Oharku, o němž mi bylo řečeno, že bude přinejmenším osazeno personálem, pokud ne přímo nastaveno do ceremoniálního vítacího módu, se takto ve skutečnosti nejeví. Vlastně se jeví jako prakticky prázdné a zbavené jak biologických, tak i nebiologických myslících bytostí. Je v něm pár fungujících podloží na úrovni sub-UI, ale nic víc... Samozřejmě, je třeba si uvědomit, že toto je pro Gzilty zvláštní, ba dokonce bezprecedentní doba; doba narušení starého a, jak by jeden dovozoval i očekával, doba tichých, leč cílevědomých příprav i radostného těšení se na nové. Vzhledem k okolnostem by se tedy dalo předpokládat, že formality půjdou do jisté míry stranou. Nicméně i přesto by jeden –

~Jak říkáš, podivná doba. Doba, která s sebou nese nezvané hosty a nevítanou pozornost v podobě těch, kdož by rádi využili našich snížených početních stavů a naší roztržitosti.

~... Možná mezi námi právě došlo k výpadku signálu, nebo přinejmenším k přerušení protokolu signálu, jakkoli nepravděpodobné se to zdá být... Nicméně, stran toho, co jsi řekl o nevítané pozornosti druhých, ta se dá bohužel očekávat.

Přípravy na Vyzáření mají sklon vyvolávat takovéto – naštěstí poměrně nevýznamné – důsledky, s čímž by jako první souhlasili právě ti, jejichž památku mám tu čest zde zastupovat. Sami Zihdrenové –

~Nenastal žádný výpadek signálu ani přerušení protokolu a nenastává ani teď. To já jsem tě přerušil. Nyní tak činím znovu.

~Aha. Pak jsem se tedy nemýlila. Mohu se jen ujistit? Mluvím teď s kapitánem virtuální posádky lodi 8*Čarkan?

~Mluvíš.

~Aha. Nuže tedy – kapitáne – zdá se, že jsme začali náš rozhovor z pozic, které vycházejí z disharmonických premis. To je nešťastné. Doufám, že byste nicméně mohl pochopit mé znepokojení – snad by se dokonce dalo říci zklamání – ze skutečnosti, že jsme zřejmě založili náš vztah takto nešťastně. Prosím, povězte mi, co bych mohla udělat pro to, abych napomohla našemu návratu na nějaký příjemnější kurs.

~Přípravy na naše Vyzáření sem lákají bytosti parazitické povahy. Cizí bytosti, které by rády těžily z našeho opuštění Reálu a přivlastnily si poklady, které po nás případně zůstanou. Už kolem nás krouží.

~To chápu. Zmíněných individuí jsem si samozřejmě vědoma. Podobně tomu bylo i v případě těch, jejichž památku mám tu čest zde zastupovat: vašich poctěných mentorů a stěží potřebných civilizačních vůdců, Zihdrenů.

~Které, jak tvrdíš, zastupuješ.

~To vskutku tvrdím. A vskutku je zastupuji. O tom lze jen stěží pochybovat. Můj původ a –

~Toto je válečná loď.

~Další přerušení. Chápu.

~Válečná loď.

~Očividně. Musím podotknout, že jsem nebyla na pochybách ohledně třídy vaší lodi ani jejího bojového statusu. Osmihvězdičkový, moderní typ gziltské lodi s Nevymezeným akčním rádiem a Plným výzbrojním spektrem, jehož je vaše loď zástupcem, je nám velmi důvěrně znám.

~Nastaly změny, upustili jsme od formalit, uvolnili protokoly.

Tento koráb je starý čtyři celé šest století a ještě nevypálil ani jedinou ránu ze vzteku. Teď, když je většina nám podobných již pryč a klestí cestu do Záře, zbývá na nás bránit nesourodé položky našeho majetku, který se brzy stane dědictvím, před těmi, kdo by chtěli využít plody našeho génia a naší práce k tomu, aby podvodem pokročili na stezce vedoucí až k tomuto bodu, k bodu, jehož jsme my dosáhli zcela čestně a bez podobných oportunistických krádeží.

~Nuže, nepochybuji, že i to je vám ke cti. Počkat! Jeminánku! Spletli jste si snad s někým takovým *mě*? Podezříváte mě, že zastupuji tyto primitivní, agresivní síly? To jistě ne! Já jsem plavidlo Zihdrenských Zbylých, Loď pro převoz ceremoniálního zástupce *Extáze-Šetrmost III*. Toto musí být přece zcela zjevné. Nemám co skrývat a jsem úplně transparentní, naprosto nechráněná; můžete mě prozkoumat dle libosti. Můj drahý kolego, pokud si přejete, abych vám pomohla čelit těm, kdož by chtěli ukrást jakoukoli část vašeho dědictví, stačí říct! Já však představuji spíše spojnicí s těmi, kdož vám vždycky přáli jen to nejlepší, a kdož naopak –

~Součástí podvodných triků, které tyto entity používají, je i vydávat se za plavidla a bytosti, jimiž nejsou. Usoudil jsem, že ty právě toto v tuto chvíli činíš. Proskenovali jsme tě a zjistili, že převážíš něco, co je před poctivým zrakem dokonale odstíněno.

~Cože? Drahý kapitáne, nemůžete prostě „usoudit“, že vás klamu. To je směšné! A pokud jde o to jediné chráněné podloží v mém nitru, jde přece o můj *náklad*, mou posádku v počtu přesně jednoho Ceremoniálního hosta, našeho jediného humanoidního vyjádření úcty, hosta Gzilty očekávaného a pozvaného výhradně za tím účelem, aby oslavil jejich nadcházející Vyzáření! Tato entita samozřejmě přináší poselství Gziltům od Zihdrenských Zbylých, do nějž já zasvěcena nejsem! Na tom přece nemůže být nic divného, bezprecedentního ani znepokojujícího, nebo snad ano? Gziltové po celá tisíciletí dodržovali relevantní diplomatické a velvyslanecké protokoly, aniž by kdy seabeméně cokoli namítali. Malý kousíček Reálu vám tu přeje sbohem a zároveň zastupuje ty, kdo vás nanejvýš radostně přivítají v Záři!

~Je v tom klam, cosi skrytého. Vidíme to, i pokud ty to nevidíš.

~O čem to mluvíte? Je mi líto. Už toho mám dost. Vaše chování i vychování přesahuje meze i toho nejostřejšího a nejběžnějšího standardu válečné lodi a upřímně řečeno, obávám se, že každou chvíli sklouzne do naprosté paranoie. Odcházím; budete mě muset omluvit. Sbohem.

~Uvolni kompletní informaci obsaženou v chráněném podloží.

~...Vy jste kolem mě rozmístili signálovou bariéru? Máte vůbec ponětí, jaké důsledky–?

~Uvolni kompletní informaci obsaženou v chráněném podloží.

~To nemohu. Nehledě na vše ostatní existuje jistý diplomatický zdvořilostní –

~Uvolni kompletní informaci obsaženou v chráněném podloží.

~Já vás *slyším*! Nemohu a neuvolním. Jak se opovažujete! Jsme vaši přátelé. Takovým zacházením by byla konsternována a uražena dokonce i *neutrální* entita! Natož ti, kdo se tak dlouho považují za vaše přátele a spojence–

~Uvolni kompletní informaci–

~Tak. Vidíš? Taky umím přerušovat! Odmítám udělat, co po mně chceš. Okamžitě odstraň signálovou bariéru. A pokud se jakkoli pokusíš blokovat můj odchod nebo mu předejít –

~... obsaženou v chráněném podloží. Uvolni kompletní informaci obsaženou v chráněném podloží.

~To je nestydatost! Copak...? Ty jsi zešílel? Přece *musíš* vědět, s čím a s kým ses tu rozhodl hádat. Zastupuji *Zihdrenské Zbylé*, ty magore! Plně uznané a akreditované dědice Zářivých Zihdrenů, rasy, kterou mnozí z tvého národa považují skoro za bohy; ty, které sama Kniha pravdy prohlašuje za vaše duchovní předky! Musím tě varovat, že ačkoli jsem fakticky vzato neozbrojená, přesto mi nechybí jisté zdroje, které –

~Uvolni kompletní informaci obsaženou v chráněném podloží.

~Dost. Sbohem. Konec.

~Uvolni kompletní informaci obsaženou v chráněném podloží.

~... Ihned odstraň signálovou bariéru! A přestaň mi *okamžitě* blokovat hybná pole! Chystám se spustit startovací manévr na plný výkon a s vysokým zrychlením, a to bez ohledu na tvé

současné vměšování, a jakákoli škoda způsobená ať mnou, *nebo tebou* jde na tvou zodpovědnost, ne na moji! O tomto barbarském skutku se Zihdrenští Zbylí i sami Zihdrenové dozvědí; nezhoršuj si to ještě!

~Uvolni kompletní informaci obsaženou v chráněném podloží.

~... To, že komponenty mého pohonu vinou tvého nemístného barbarství před chvílí nevybuchly, je spíše zásluhou mé schopnosti chovat se zodpovědně než tvého brutálního použití zdrcující síly. Nyní jsem, jak už je dostatečně jasné nám oběma, v podstatě bezmocná. Je to výsledek, je to situace, která ti absolutně není ke cti, to mi věř. Musím se tě – přestože s krajní neochotou a za naprostého vnitřního nesouhlasu jak osobního, tak i oficiálního – zeptat, zda, pokud uvolním kompletní informaci obsaženou v chráněném podloží ve svém nitru, vypneš signálovou bariéru kolem mě a upustíš od blokování mých hybných polí, čímž mi umožníš jednak vysílat a jednak odletět.

~Uvolni kompletní informaci obsaženou v chráněném podloží.

~A bude mi umožněno vysílat a odletět?

~... Ano.

~Nuže dobrá. Tumáš.

~Prohlédnuto. Zde jsou výsledky.

~... Zajímavé, jak bys možná řekl ty. Chápu. Není to poselství, jaké bych očekávala. Nyní si uvědomuji, a ty dozajista též, proč existoval jistý stupeň utajení ohledně obsahu. Přestože za normálních okolností by rozhodně nepatřilo mezi mé povinnosti se k takovým věcem vyjadřovat, ráda bych čistě osobně podotkla, že zmíněný obsah sám o sobě zakládá jistý druh omluvy. Je to určité přiznání, neřkuli vyznání. Chápu, že když druhy a civilizace Vyzařují, jsou takováto... účtování často na pořadu dne; urovnávají se jimi jisté záležitosti, podle určitých protokolů se rýsují jisté linie... Nicméně, ať už je tomu jak chce, mou misí bylo toliko doručit entitu Ceremoniálního hosta, zatímco o obsahu, podstatě a významu jeho poselství mi nebylo sděleno zhora nic. Tudíž se domnívám, že jsem, byť za krajně neočekávaných a náročných okolností, splnila svou povinnost, a proto bych ráda požádala o svolení oznámit tento bizarní obrat v celé záležitosti

těm, kdož mě jí pověřili, vzdálit se z jurisdikčního prostoru Gziltu a očekávat další instrukce. Dodržela jsem svou část naší dohody a uvolnila kompletní informaci obsaženou v chráněném podloží v mém nitru. Kdybys byl tak laskav, nyní žádám, abys splnil svůj slib, vypnul signálový zátaras kolem mě a upustil od blokování mých hybných polí.

~Ne.

Gziltská loď 8*Čarkan – ve všem kromě jména bitevní křižník – sevřela maličkou cizí loď pod sebou a rozdrtila ji palbou ze dvou středně silných plazmových komor blízkého dosahu, namířenou na ni a na prázdně žhnoucí modrou miskou kráterového zařízení pod ní a za ní, čímž loď naprosto zničila a kráterové zařízení roztrhala na kusy.

Energetický impulz byl tak silný, že se nezastavil na povrchu planetárního úlomku a pokračoval do hloubky několika kilometrů. Vypálil do skály nedlouhý vertikální modrofialový tunel o průměru asi sto metrů. Když se tunel zbortil, kolem nejzazších ochranných polí válečné lodi vytryskl proud lávy: chladnoucí stříkance roztavené horniny pak těsně následovaly na prach rozdrcené, atomizované trosky lodi Zihdrenských Zbylých a jádra modře žhnoucího amfiteátru a vylétly spolu s nimi do bláznivě barevných nebes nad Oharkem.

Na hranicích komolého obzoru malého planetárního odřezku pořád ještě vířilo pár větších částí ze světa zprovozené kupole, vymrštěných první explozí. Hořely jasně jako plamen a řítily se do okolních světelných záclon.

Automatické systémy hluboko pod napadeným povrchem malého světa vycítily výbuch a následné zakolísání planety a opravily její kurs.

Tam, kde bývala malá modrá oáza světla a života, zel nyní o něco větší a hlubší kráter a od bublajícího středu až k rozervanému okraji bíle, žlutě a rudě žhnul. Když vychladl natolik, aby bylo poznat, jak bude vypadat, až ztuhne docela, byl už 8*Čarkan dávno pryč.

Po druhé lodi nezbylo ani památky, až na novou sadu zřasených světelných záclon na obloze nad Oharkem, jež zvolna dohasínaly.

DVĚ (V -23)

Na temné, vysoko položené terase nad Kwaalonskými pláněmi, balancující na vrcholku třpytivé černé spirály (stavby tvořící poměrně mikroskopický dílek rovníkového Kruhoměsta na Xownu), seděla při západu slunce Vyr Cossont – nadporučice v záloze Vyr Cossont, abychom uvedli celý její titul – a hrála část „Šestadvacáté strunově-specifické sonáty pro nástroj, jenž bude teprve vynalezen“ od T. C. Vilabiera, katalogové číslo MW 1211. Hrála ji na jednom z mála dochovaných exemplářů nástroje vytvořeného speciálně pro tuto skladbu, na věhlasně obtížném, nespolehlivém a tonálně postiženém protichůdném jedenáctiúhelníkostrunu – neboli jedenáctistrunu, jak se mu obvykle říkalo.

Vilabierova „Šestadvacátá strunově-specifická sonáta pro nástroj, který bude teprve vynalezen“ byla mnohem známější pod názvem „Vodíková sonáta“.

Jedenáctistrun byl akustický nástroj – obvykle se na něj hrávalo smyčcem, ale občas se na něj i drnkalo – pozoruhodného stáří a ještě nápadnější velikosti. Byl dva metry vysoký, metr široký a přes půldruhého metru hluboký a hráč na něm musel sedět obkročmo a současně v jeho vnitřku; přitom udržoval rovnováhu

na malém sedle, jež bylo součástí základny dutého prostoru, kolem kterého se klenul zbytek nástroje jako gigantický pokřivený prsten. Hráč se musel zapřít o zem oběma nohama a vytvořit tak dvě třetiny trojnožky pod nástrojem; poslední třetinu tvořil jediný sloupek, trčící ze základny jako neelegantně masivní vycházková hůl.

První exempláře byly vytvořeny ze dřeva, i když pozdější verze se vyráběly také z plastu, kovu, uměle vypěstované mušloviny a umělé kosti; nástroj, jež Vyr Cossont vlastnila a na nějž právě hrála, byl převážně z uhlíkových vláken, materiálu již delší dobu běžného a tradičního.

Cossont dospěla ke konci jedné obzvlášť náročné pasáže díla a trochu si odpočinula. Protáhla si záda, zahýbala rozbolavělými chodidly v nazouvacích přezůvkách – u jedenáctistrunu bylo třeba, aby hráč šlapal na dva malé pedály, jimiž tlumil některé struny, zatímco patami přitom vyvažoval váhu nástroje i sebe sama – a odložila dva smyčce, jimiž se na jedenáctistrun hrálo, na přední část malého sedla, kde stále ještě seděla.

Cossont se rozhlížela po nebi nad terasou, kde se proti temnicí modři večerní oblohy rýsovaly šmouhy růžových a oranžových mraků. Kwaalonské pláně o dva kilometry níže už tonuly v noční černi – mezi posledním zkoseným útesem Kruhoměsta a vzdáleným, plochým obzorem nebylo vidět ani světélko. Na terase foukal chladivý vítr, kvílel mezi sloupky zábradlí, a když se prosmýkával kolem letounu patřícího hudebnici (ten stál dvacet metrů odtud také na trojnožce, na vlastních třech vyzáblých nožkách), hvízdal. Dívka v tenkých kalhotách a bundě se zachvěla chladem.

Odhrnula z očí pramen vlasů uvolněný větrem a dál se rozhlížela po nebi i kolem dokola. Asi kilometr vzdálená skvrna mohla být hejnem ptáků; její familiárka, Pyan, si nejspíš hrála a létala s nimi. Cossont napínala zrak a přibližovala si skvrnu, jak to šlo; cítila, jak jí prstence malinkatých svalů prohýbají čočky v obou očích, zatímco jiná vlákna mění tvar fovey. Jsou to opravdu ptáci – a k tomu ptáci správného druhu? Vzdálenost byla příliš veliká. Možná se do hejna nějaký větší temný tvar vetřel, ale možná také

ne. A i pokud by tomu tak bylo, mohl to být jen větší pták, kolem kterého se ti menší shlukli.

Nejspíš existoval nějaký místní systém, který by mohla požádat, aby zjistil, jak to je, a dost možná byl některý z ptáků v hejnu vylepšený nebo úplně umělý, což by Cossont teoreticky umožňovalo ptáky vyzpovídat, zda nevědí, kde se její familiárka nachází, jenže v poslední době si už zvykla, že podobné systémy nefungují buďto vůbec, nebo ne spolehlivě – jako skoro všechny systémy v celé gziltské civilizaci, aspoň co věděla. A kromě toho se přistihla, že se kvůli tomu vlastně ani nedovede pořádně znepokojit. Naučila se už, že není dobré pokoušet se v takových chvílích na Pyan mluvit, jedině že by nastala nějaká opravdu hrozivá situace. Pyan je koneckonců svobodná a svérázná bytost, a ne její majetek. Někdy si říkala, jestli je vůbec její přítelkyně.

Vzdychla si, protáhla paže a protřepala všechny čtyři ruce, jako by se snažila setřást z nich něco lepkavého.

Znovu se prohnula v zádech; za poslední čtvrt hodinu, kdy se pustila do náročné prostřední části skladby, je měla pěkně ztuhlá. Opatrně se postavila, jednou rukou přidržovala krk jedenáctistrunu, druhou zvedla oba smyčce, třetí si prohrábala vlasy a čtvrtou se vrtala v nose.

Jedenáctistrun si v ideálním případě žádal čtyřrukého hudebníka. Dalo se na něj hrát i ve dvou lidech, ovšem byla k tomu třeba opravdu dobrá koordinace a někdy i dost divoká práce nohama; a skoro všechna díla napsaná pro jedenáctistrun, včetně Vodíkové sonáty, se dala stejně dobře zahrát s pomocí smyčcového tria a páru vhodně naladěných bas. Ale pokud se má nejslavnější kompozice Vilabiera mladšího zahrát tak, jak byla zamýšlena, pak si opravdu žádá plně akustický protichůdný jedenáctiúhelníkostrun pro čtyři ruce a k tomu jediného, zručného instrumentalistu.

Zahrát něco na tento nástroj alespoň slušně, natožpak dokonale, bylo téměř nemožné, a podobné to bylo i se zvolenou skladbou, ale jako by se tyto dvě nemožnosti hledaly, až se našly: velcí jedenáctiúhelníkostrunisté (jichž se za všechna ta tisíciletí od doby, co bylo dílo napsáno, vyskytla pouhá hrstka) to údajně

zvládli a – což bylo podle Cossont k naštvaní ještě víc – zanechali po sobě i nahrávky kompletního díla, aby dokázali, že to možné je.

Cossont byla uznávaná jako nadaná hráčka s obzvláštním citem pro staré strunné nástroje – byla jedním z pěti nejlepších hráčů na slasták v celém Gziltu, a nyní dokonce hráčem jediným a největším, i když, pravda, jen proto, že ti zbylí čtyři byli všichni Uskladnění a čekali na Vyzáření –, jenže teď už si začínala zoufat a říkala si, že tenhle životní úkol, který si sama dala, nedokáže předtím, než celá její civilizace prostě přestane existovat v Reálu a všichni, které Cossont zná a miluje, se radostně vznesou do metaforických nebes Záře, vůbec splnit. Zahrát Vodíkovou sonátu – jednou, dokonale a celou, bez přerušení byť i jen na pár vteřin mezi jednotlivými větami: to byl životní úkol, který si Vyr sama zvolila. Znělo to jednoduše, ale jen pokud jste nevěděli nic o sonátě ani o jedenáctistrunu. Podle názoru Vyr Cossont se Vyzáření blížilo strašně rychle.

Do velkého okamžiku zbývalo třiadvacet dní. Třiadvacet dní na to, udělat všechno to, co by snad chtěla udělat před Konečným obklopením, nebo jak tomu dneska lidi říkají, a k tomu tenhle děsivě dlouhý, komplikovaný a k interpretům nepřátelský kousek zmáknout k vlastní spokojenosti, když už ne ke spokojenosti nikoho jiného.

Pochybovala, že to dokáže. Dokonce už začala přemýšlet o tom, že to úplně vzdá – začala souhlasit s těmi, kdo tvrdili, že životní úkoly nejsou ani tak o tom, aby člověk něčeho dosáhl, ale že se jimi jen utlouká čas do doby, než budou všechny podobné úkoly, ambice, cíle a touhy (údajně) až směšně irelevantní a malicherné.

„Letoune,“ řekla a zkoumala špičku prstu, načež prstem švihla, aby odstranila, co na něm ulpělo, a poškrábala se toutéž rukou na zádech, „je támhle s těmi ptáky Pyan?“ Ukázala.

Dvousedadlový letoun, zavalité letadýlko s krátkými křídly, se okatě probouzel a rozžíhal světla v kokpitu s otevřeným vrchlíkem. „Ano,“ řekl jí do sluchátka. „Chceš, abych ji přivolal?“

„Zatím ne,“ odpověděla a znovu si povzdychla. „Můžeš tam poslat ten – no víš – tvůj... ten malý –“

„Můj minidron.“

„Jo, ten. Nespouštěj ji z očí. Pro případ, že by neslyšela, až budeme...“ Zmlkla, zakolébala se ze strany na stranu a protáhla se. Znovu zatřepala dvěma ze svých rukou, vecpala si smyčce do podpaží a pokusila se vecpat si uvolněné pramínky vlasů do pásku, jímž je měla stažené. „A počasí?“ zeptala se. Mezitím se na vybouleném hřbetu letounu otevřel malý poklop a do vzduchu vzlétla zmenšená verze letadla, otočila se a odsvištěla k místu, kde Cossont zahlédla vzdálené hejno ptáků. Minidron byl vidět jen pár vteřin – ozařovalo ho hlavně nejasné světlo odrážející se od horních pater Kruhoměsta, jehož nejbližších pár set horizontálních kilometrů ještě zářilo ve slunečních paprscích jako nějaká obrovitá kružba ze stříbra a zlata, rozprostřená po nebi.

„Ochlazuje se rychlostí jeden stupeň za patnáct minut,“ odpověděl letoun. „Vítr proměnlivý, avšak sílí na rychlost průměrně 18 km v hodině, v nárazech až pětadvacet, vane střídavě západoseverně a severozápadně.“

Cossont se zamračila a zahleděla se na severozápad, přes pláne až kamsi k dalekým, temným horám tonoucím ve stínu, a potom znovu za sebe, na šikmý útes Kruhoměsta. Ohromnou stavbu tvořily strmé srázy trubic a panelů z poměrně neobvyklých kovů, zakřivené a táhlé zdi potažené umělým kamenem, spirálovité struktury oken z tenké vrstvy diamantů a celé pavučiny napjatých filigránů uhelně černých kabelů, úplná změť perforovaných staveb stoupající téměř kolmo vzhůru k jasnému, zakřivenému vrcholu prostírajícímu se od obzoru k obzoru a ležícímu o téměř dvě stě kilometrů výš – v podstatě, pokud ne doslova, ve vesmírném prostoru. Cossont udělala to, co začala v blízkosti Kruhoměsta (anebo přímo v něm) dělat teprve nedávno: prostě stála, hleděla a čekala, jestli neuvidí pohyb. Nikde žádný nespatriła. Poslední dobou se tu něco hýbalo jen zřídkakdy. Občas si připadala jako poslední ještě živá a Neuskladněná osoba na celém světě.

Když se Cossont zadívala mezi rozmanité místní komponenty Kruhoměsta, spatřila na druhém konci gigantického artefaktu, snad padesát kilometrů odsud, oblohu a mraky; na jihu bylo nebe

jasnější a mraky potrhanější. Stupeň Otevřenosti – poměru pevných staveb k otevřenému prostoru – zde byl asi padesát procent, což znamenalo, že vítr měl mimořádně dobrou příležitost profukovat skrz.

„To by mohlo fungovat,“ utrousila.

Cossont si znovu namasírovala záda. Gziltové obvykle mívali paže jen v takovém počtu, jaký je u humanoidů normální – což jsou podle většiny spolehlivých zdrojů dvě – a úpravy potřebné k tomu, aby jich Vyr mohla mít dvakrát tolik, a přitom nepřišla o kýženou mrštnost a pružnost, znamenaly, že jí páteř, pokud ji moc dlouho namáhala v jedné poloze, občas vypovídala službu.

„Bude ti vadit, když si zdřímnu?“ zeptal se letoun.

„Ne, spi,“ řekla Cossont a jednou rukou na letoun mávla; kontrolovala ladicí mechaniku jedenáctistrunu. „Čekej, až tě bude potřeba. Komunikaci přebírám já,“ řekla a cvaknutím zapnula sluchátko, kterým se ovládaly příslušné implantáty.

Letoun zhasl světla, zavřel kokpit, ztichl a potemněl.

Cossont znovu osaměla a v malé oáze ticha (protože vítr přestal vát a všechno se zklidnilo) se na chvíli zarazila. Vzhlédla k modročerné obloze a velmi jemnému poprašku hvězd a satelitů na ní a položila si v duchu otázku, jaké by to doopravdy bylo, být Zářivá, opravdu to uskutečnit a žít na oné údajně nádherné a bezpochyby reálné Druhé straně.

Gziltové žili s myšlenkou na Vyzáření celá staletí, celé generace. Za dobrý nápad ho zprvu měla jen hrstka lidí; a potom, postupně, v průběhu let, se jich přidávalo stále více. Nakonec došlo až na čísla, díky nimž to celé mohlo fungovat, protože aby se to udělalo pořádně, bylo třeba solidního počtu zúčastněných – nejlépe celé civilizace.

Teoreticky se mohl Vyzářit i pouhý jedinec, ale v praxi to úspěšně dokázaly jen samotářské umělé inteligence. K tomu, aby někdo Záři ustál sám, bylo třeba soudržnosti, jakou disponovaly jen komplexní a samy v sobě dokonale uzavřené UI nejvyšší úrovně; žádný normální biologický jedinec to zvládnout nemohl – to byste se prostě jen vypařili. Nebyla to sice naprostá anihilace – veškeré informace, které jste si vzali s sebou, zůstaly zachovány – ale

osobnost, jedinec jakožto funkční, identifikovatelná a od okolí odlišná entita byl pryč. Civilizace v Záři přežily a vzkvétaly po galakticky nezanedbatelná časová údobí, a pak se postupně změnily v cosi mimo veškeré chápání – a spolu s nimi i jedinci v nich.

K tomu by ovšem došlo tak jako tak, kdyby byly tyto společnosti zůstaly v Reálu, ale veškerý výzkum, všechna srovnání a všichni experti a statistici se shodovali na tom, že Záře poskytuje o řády vyšší stabilitu než oblast pouhé hmoty a energie.

Cossont si povzdychla. Neměla ponětí, proč zírá do nebe a přemýšlí o tomhle všem. Záře, stejně jako jistá pojetí Boha nebo kdovíčeho, byla všude kolem. Cossont prozkoumala konec prstu jedné ze svých horních rukou. Na špičce ho měla zmozolnatělý od toho, jak se snažila ovládnout struny jedenáctistrunu. Záře se mohla skrývat stejně tak v záhybech ztvrdlé kůže na konci jejího prstu, jako na nebi.

Zabalená, srolovaná, stlačená a poskládaná do dimenzí za dimenzemi, které jsou za dimenzemi, které lze vidět a chápat – právě tam se Záře skrývá, je to bludišti podobná řada pravoúhlých zataček směřujících pryč od normální, trojrozměrné reality, v níž Cossont stojí na vysoko položené plošině při západu slunce a přemýšlí o tom.

Cossont měla docela problém pochopit i hyperprostor, čtvrtý rozměr, natožpak další tři nebo čtyři, které nějak obkružují Realitu a umožňují vesmírům naskládaným do sebe šplhat pryč od singularity uprostřed všeho (která vesmíry tvoří) a buďto se pak v kruhu vrátit kolem nějakého nesmírného kosmického prstence, aby byly znovu stlačeny a znovuzrozeny, nebo se vyzářit do toho, co tenhle matoucí a ohromující ultravesmír obklopuje.

A Zářiví se nacházeli v rozměrech, které byly dokonce ještě *za tím*; v nevýslovně mikroskopických, neotřesitelně vzdálených, ale přitom všudypřítomných – protkávajících látku časoprostoru nikoli jako jednotlivá vlákna této metaforické tkaniny, ani jako jejich nejtenčí nitky, nebo jejich molekuly či atomy či subatomární částice, nýbrž – velmi ironicky – jako neměřitelně malé struny, které tohle všechno tvoří, které tvoří vše.

V rozměrech sedm až jedenáct – tam sídlili Zářiví.

Což bylo samozřejmě důvodem, proč měl jedenáctistrun jedenáct strun – navrhli ho poprvé už před deseti tisíci lety, ale už tehdy měli lidé potuchy, jak celá tahle záležitost se vzdálenými výspami reality funguje, a umělce napadlo, že by měli něco z těchto odhalení zapracovat do svého oboru, včetně hudební kompozice. Proč tu však jsou i vnitřní, rezonanční struny – těch bylo, kromě oněch, na které se dalo dosáhnout zvnějšku nástroje, až třináct – tím si Cossont nebyla tak docela jistá. Naladit je byla svinská práce, což ovšem dobře odpovídalo nešikovné, obstruktivní povaze jedenáctistrunu, jenž měl navzdory svému jménu více než jedenáct strun.

Zvedl se vítr a fičel po plošině. Vmetl jí do tváře pár vlasů. Zastrčila si je zpátky.

Osmnáct druhů počasí. Ze všeho, co o Záři slyšela, ze všech pokusů, kdy se jí lidé snažili nějak smysluplně vysvětlit, jaké to tam je, byl tohle jediný detail, který si pamatovala. Je tam osmnáct druhů počasí, ne jeden. Nebyla si ani jistá, co to doopravdy znamená, natožpak jestli je to doopravdy nějaké zlepšení oproti realitě.

Párkrát se zhluboka nadechla – připravovala se, že znovu usedne do nástroje a začne hrát, ale příprava jí nějak nešla. Pořád musela myslet na setkání, které zažila před pár hodinami. Bylo to krátce poté, co ji letoun přenesl z jejího domova pár tisíc kilometrů odsud, z části Kruhoměsta, která byla stále ještě částečně obydlená, sem, do této části nad pláněmi Kwaalonu, kde, pokud věděla, nežil vůbec nikdo, a to desítky kilometrů žádným směrem.

Když hrála na jedenáctistrun, dávala přednost samotě.

Ještě než Cossont otevřela vrchlík kokpitu, Pyan si všimla jakýchsi ptáků v dálce a dovolila se jí, jestli si s nimi může letět hrát.

Vzdychla a svolila k tomu; familárka se uvolnila ze sevření kolem jejího krku a odletěla. Cossont vytáhla pouzdro jedenáctistrunu, které leželo na zadních sedadlech letounu, a už už ho chtěla otevřít, když tu si to v náhlém rozmaru rozmyslela a řekla letounu, ať jí pouzdro pohlídá – a okamžitě si připadla hloupě,

protože před kým by je měl letoun chránit? – a odešla se projít do Kruhoměsta.

Uvnitř byla tma a chlad. Na většině míst se vždycky automaticky rozsvítilo pár světel, jež vycítila její pohyb nebo teplo jejího těla; v jiných úsecích musela spoléhat jen na vlastní oči – jejich nanovylepšení využilo tu trošku světla, co tu byla, a proměnilo tmu v zrnité, duchovité tvary. Vzduch se ochladil; bunda a kalhoty se pomalu nafoukly, aby ji udržely v teple. Kráčela širokými chodbami a po chodnících nad hlubokými, neosvětlenými prostory, v nichž se odrážela ozvěna, kolem arkád a obrovitých potrubí, soustav nosníků a miskovitých prohlubní poslucháren, a naslouchala ozvěně vlastních kroků v šeru.

Veliké Kruhoměsto obepínající svět.

Mnozí Gziltové na ně pohlíželi jako na cosi, nač mohou být pyšní, když to po Vyzáření nechají za sebou – jako na monument svého génia, vizionářství a moci – a příhodně přitom zapomínali, že Kruhoměsto nepostavili oni. Strávili tisíce let tím, že stavěli v hlubinách i na povrchu této nezměrné stavby a skutečně k ní významně přispěli, ale původní objekt ani jeho myšlenka vůbec nebyly jejich.

Kruhoměsto postavili Werpešové, prastará humanoidní rasa, která sama už dávno Vyzářila. Gziltům před jedenácti tisíci lety připadlo jejich dědictví – planeta, kterou město obepínalo, i samotná soustava, a spolu s ní několik dalších slunečních soustav, ale navzdory tomu, že měli ke Kruhoměstu tak dlouhý vztah a že je tak dlouho chránili a pracovali na něm, původní zásluha patřila někomu jinému.

Přesto se o Kruhoměsto celou tu dobu starali a v určitém smyslu už jejich bylo, a kdyby nic jiného, nastavili jistou laťku těm, kdo budou město opatrovat v budoucnu.

Uprostřed toho, co kdysi bývalo rezidenční oblastí, teď už dlouho opuštěnou, narazila Cossont na starou školu a v ní na zásobu Uskladněných. Na bývalém hřišti se tyčily siluety na sebe naskládaných bílých beden, které vnímala jako slabě světélkující, což znamenalo, že jejich teplota je o trochu vyšší než teplota okolí. Další jemně zářící teplo viděla sálat zevnitř samotné školní

budovy a ještě slaběji pak zářil strop velkého klenutého prostoru – odraženým nebo nadržaným teplem. Kolem stály mrtvé stromy jako kostry.

Strážný arbajt poblíž zamčené školní brány se rozložil z klidového kulatého tvaru a vztyčil se do plné třímetrové výšky – zvětšená lidská postava, celá složená ze třpytících se hran a zřetelně patrných upínacích hlavic pro zbraně. Naháněl strach, což také bylo jeho účelem. Dokonce i z několikametrové vzdálenosti vyvolával dojem, že se nad Cossont vysoko tyčí. Vyr si náhle uvědomila, jak hodně nevojensky působí bunda, do níž je oblečená – bylo na ní logo jedné hnojoprasové kapely, ve které před lety hrávala na elektrický slasťák. „Vládcové výkalů“ – včetně barvitého, byť pohoršujícího loga – jí přišlo jako pochybné, dětinské jméno už před dvaceti lety, ovšem tu bundu měla pořád ráda, protože jí připomínala jedno krásné období v jejím životě. Byla jedním z mála kousků oblečení, které si upravila tak, aby se jí do nich vešel druhý pár paží.

„Občanko,“ pravil arbajt, který ji zřejmě identifikoval na základě informací, jež z ní nějak vytáhl – nejspíš z jejího sluchátka v uchu. „Nadporučice v záloze,“ opravil se pak a zasalutoval.

„Jen se tu procházím, arbajte,“ odpověděla stroji.

Arbajt znehybněl a zdálo se, že o tom přemýšlí, a pak se bez dalšího slova, s určitým kovově naolejovaným šarmem složil zpátky do předchozího kulatého, odpočinkového tvaru. Takhle zkompaktnělý připomínal nějakou sochu.

Cossont šla dál a poblíž stěny dalšího velkého srázu, tam, kde široká silnice visela nad jedním z děrovaných, stovky metrů širokých tunelů, jež se proplétaly celým Kruhoměstem, narazila na tu rodinu. Muž a žena se choulili u ohýnku. Jeho světlo se odráželo od zdi lemující silnici, protože zeď pokrývala tenká diamantová vrstva.

„Dobrý večer,“ pozdravila je Cossont a udiveně pohlédla na oheň, jen takovou malou hraničku hořících polínek. Další nasekané kusy stromu ležely na hromadě hned za těmi dvěma. Oba lidé k ní vzhledli – bez úsměvu. Byli oblečení jako na túru a vypadali lehce neupraveně. Cossont neviděla nic, podle čeho by je identifikovala.

Její implantáty na nich ani nedokázaly vypátrat nic elektronického, což bylo zcela neobvyklé. Tváře měli ušmudlané. Nejradši by je oba vyhnala do nejbližší funkční sprchy a přinutila je se umýt.

„Dobrej,“ odpověděl muž, potom odvrátil zrak a zašťoural se klackem v ohni. Žena si něco brblala zřejmě sama pro sebe, tiše hudrovala do hlubin objemného turistického kabátu. Třeba jen s někým telefonuje, pomyslela si Cossont, ačkoli měla takový pocit, že ne, když její vlastní implantáty na ní nedokážou odhalit nic, s čím by navázaly kontakt.

Cossont už se jich chtěla zeptat, jestli jsou poutníci nebo místní lidé na procházce nebo co vlastně, když tu zevnitř ženina kabátu vykoukla drobná tvář, vykulenýma očima se na ni zadívala a potom zase zmizela. Látka zašustila. Žena ke Cossont vzhledla s obezřetným a zároveň vzpurným výrazem.

Cossont pár vteřin trvalo, než jí to došlo.

Už si tak navykla přemýšlet o sobě jako o součásti Poslední generace, jako o těch posledních zrozených předtím, než lidé přestanou mít děti, že si zprvu nebyla jistá, na co se to vlastně dívá. *Že by nějaká hračka?* pomyslela si nejprve.

„Vy máte dítě!“ řekla, přistoupila k ženě, dřepla si na bobek, takže hleděla ženě tváří v tvář, a natáhla k ní ruku, ale pak ji opět stáhla.

Žena se usmála a vypadalo to, že znovu mluví do kabátu. „Chudže,“ řekla jemně, „pozdrav tady paní.“

Tváříčka opět vykoukla. Dítě. Opravdové dítě – aspoň co tak Vyr dokázala poznat – staré snad čtyři nebo pět let. Holčička. Vypadala velice vážně a hleděla na Cossont, která řekla: „Ahoj, Chudže.“

„Hoj,“ proneslo dítě, potom se kouslo do rtu a znovu se ukrylo v záhybech ženina kabátu.

Cossont hleděla na ženu. Muž si zatím přisedl blíž a shlížel na ně obě. „Ona je –“ začala Cossont.

„Naše,“ přitakala žena. „Je jí tři a půl.“ Tentokrát jí v hlase zněla pýcha, ale také podezřívavost a vzdor. Děvčátko znovu vyhlédlo z kabátu a s očima stále upřenýma na Cossont se přitulilo k matce

a ta se zase přitiskla víc k němu.

Cossont se s otevřenými ústy posadila. Odtrhla zrak od hlubokých, tmavých očí děvčátka a pohlédla na oba rodiče. „Takže vy ne...“

„My nepůjdeme,“ odpověděl muž.

Nepůjdeme. Až za třiadvacet dnů od této chvíle přijde čas, až všechny Uskladněné po celém Xownu a Zyse a na každé další planetě a měsíci a v každém gziltském habitatu a lodi proberou do stavu před-probuzení a do Vyzáření samotného už budou zbývat jen hodiny, jich se to týkat nebude.

Cossont věděla, že takoví lidé existují, lidé odhodlaní z jakýchkoli důvodů neprojit Vyzářením se všemi ostatními, a dokonce jednoho nebo dva takové potkala – i když si vždycky pomyslela, že si to rozmyslí, než přijde čas –, ovšem nikdy nepotkala nikoho, kdo by měl i dítě.

Zvyklost – nebyl to přímo zákon, ale cosi velmi podobného – velela, že děti se do Záře neberou. Pro civilizaci i jedince v ní, kteří se rozhodli odejít, to musel být zralý, zvážený, konečný čin, který si dobře rozmysleli a došli k závěru, že jsou tohoto přechodu schopni. Gziltové se domnívali, že děti nejsou schopné k něčemu tak důležitému dát zodpovědně souhlas, což znamenalo, že vzít s sebou dítě pro ně bylo něco velmi blízkého zneužití dítěte.

Takže lidé obvykle přestávali děti mít. Přesto se pár, opravdu jen velmi málo dětí narodilo i těm rodičům, kteří se Vyzářit chtěli, ovšem s těmi, kteří se takto rozhodli, obzvláště když měli děti menší, bylo obecně nakládáno jako s vyvrheli; většina se jich stáhla do komunit podobně smýšlejících lidí v habitatech daleko odtud. Cossont se přistihla, že na mladý pár zírá. Jsou velice mladí, pomyslela si. Možná o deset let mladší než ona – když se dítě narodilo, museli být sami sotva víc než děti. „To bude hodně osamělý život,“ řekla jim.

„To už je teď,“ opáčil muž.

A žena řekla v tutéž chvíli: „My víme.“

„Ano,“ pravila Cossont a připadla si pošetile. „Mohlo mě napadnout, že to víte.“ Omluvně se na ně usmála.

„Naše budoucnost je ona,“ řekl muž a kývl na dítě.

Cossont přikývla a říkala si, jaká budoucnost to asi bude. Žádná jiná rasa ani civilizace nepřistoupí na to, že by těch pár procent Gziltů, kteří zůstanou po Vyzáření, mohlo představovat pokračování jejich civilizace. Všechna místa, kde Gziltové žili a která opustili, od jejich rodné planety Zyse až po ten nejmenší hab a tu nejmenší loď, budou považována za oprávněný cíl ovládnutí, pohlcení a přivlastnění si někým jiným. Samotný Xown z toho byl ovšem díky tomu, že na něm bylo Kruhoměsto, vyčleněn, a získal status pankulturního památníku ve správě jedné z Neutrálních nadací Galaktické rady. Nikdo nebude ze vzduchové bubliny svého habitatu vyhnán ani vyhozen, ale jeho či její svět se dříve či později naplní jinými bytostmi – některé budou humanoidní, jiné ne, ale všechny budou mimozemské, všechny odjinud.

Pokud si to rozmyslíte a rozhodnete se odejít po všech ostatních, nesmíte se dokonce ani příliš opozdit. Poměr subjektivní a absolutní změny je během prvních pár hodin, které lidé v Záři stráví, takový, že opozdit se víc než zhruba o hodinu by bylo riskantní; dostanete se tam a budete izolovaní, protože ti, kdo podstoupili změnu jen pár hodin před vámi – ať už to byli vaši blízcí přátelé, milenci, rodina, identická dvojčata, klony, kdokoli – se mezitím změní natolik, jejich komplexnost natolik vzroste, že nebudete mít společného v podstatě nic. Budete odkázaní sami na sebe, nebo se stanete součástí zoufale malé skupinky, v zásadě bez kontextu a neukotvení k ničemu většímu než jste vy sami, a tak se pravděpodobně jen vypaříte, rozpustíte se do obecné podstaty Záře, nebudete mít žádný smysl.

Nebylo známo, jestli je tento fenomén výsledkem exotické fyziky a dalších základních přírodních zákonů Záře samotné, nebo jestli je to nějaké pravidlo nastolené těmi, kdo tuto říši obývají a pomáhají tak usnadnit lidem a civilizacím přechod do ní. Výzkumem tohoto jevu se zabývaly nejrozličnější civilizace a potvrdily jej, aniž však přesně určily jeho příčinu. Zřejmě panovala jakási váhavá shoda, že příčinou je od obojího trochu, což nebylo právě uspokojující.

„Nejsme Odpírači ani nic takového,“ pravila žena náhle. Dívala se na nášivky, které měla Cossont na límci bundy. Odpírači byli lidé, kteří militantně prosazovali, že se nikam odcházet nemá, pořádali demonstrace, vyvolávali občanské nepokoje, a dokonce i teď se v Galaktické radě hádali o to, že Vyzáření bude ilegální, že pro ně neexistuje mandát. Pár skupin na okraji hnutí Odpíračů už také použilo ke zdůraznění svých názorů násilí.

„Jsme jenom civilisti,“ dodal muž.

Cossont opět přikývla. Tento pár se vzdal svého postavení, ať už bylo jakékoli. To se stávalo. Tím jste zchudli – rovnalo se to přijetí náboženského slibu chudoby –, i když být chudý ve společnosti, kde už nedostatek neexistuje a kde peníze přetrvávají jen jako jakási obřadná formalita, nebylo až tak hrozné; k podporování libovolného počtu lidí, kteří potřebují almužnu, stačila jediná osoba s nominálně průměrnými prostředky. A k tomu se vám většinou dostalo nádavkem buďto nabručené nedůvěry, nebo nevrlého obdivu (přišlo na to).

Děvčátko vylezlo zpod matčina kabátu ještě víc a upřeně na Cossont hledělo vykulenýma očima, v nichž se mihotaly oranžové plameny ohně. Přitom si hrálo s malou hračkou, kterou pořád dokola převracelo v buclatých a ušmudlaných ručkách.

„Můžu si ji podržet?“ zeptala se náhle Cossont a pohlédla nejprve na ženu, potom na muže.

„Ne,“ řekl muž rychle a matka dítě objala, jako by je chtěla před Cossont chránit. „Nedovolujeme to,“ pokračoval muž, „protože se jí chce dotýkat spousta lidí, všichni ji chtějí držet.“ Pokrčil rameny. „Přestalo se jí to líbit.“ Rozhlédl se po obrovském okolním prostoru podobném jeskyni. „Což je taky důvodem toho, proč jsme tady venku.“

„Omlouvám se,“ dodala žena ke Cossont, ale nechala paži tam, kde byla.

„Chápu vás,“ řekla Cossont. Pokusila se o jakýs takýs úsměv. Pohlédla na všechny tři, zazubila se na dítě a pomalu vstala. „Musím jít,“ řekla. „Hodně štěstí.“

„Děkujeme,“ odvětil muž.

„Půjdete tamtím směrem?“ zeptala se a ukázala tam, odkud

přišla.

Muž se zatvářil znovu ostražitě a jenom pokrčil rameny.

„Jestli ano,“ řekla mu, „tak je tam ve staré škole stanoviště Uskladněných a hlídá ho bojový arbajt. Neměl by vám dělat žádné problémy, ale... prostě abyste se neplašili.“ Ještě jednou se usmála.

Žena přikývla. Dítě opět zmizelo v záhybech matčina kabátu.

„Ráda jsem vás poznala,“ řekla Cossont.

„My vás také,“ odpověděl muž. „Sbohem.“

„Opatrujte se,“ popřála jim ještě.

Žena jen přikývla.

Cossont se otočila a odcházela do houstnoucího šera uvnitř obrovité stavby. Na cestu jí ještě chvíli svítila bledá, ubohá záře ohně, kterou její vylepšené oči zesilovaly.

Třeba to ani opravdové dítě nebylo, řekla si. Mohla to být důmyslná hračka nebo nějaké z těch nových umělých dětí, vymyšlených pro ty, kdo dětskou společnost postrádali – v zásadě šlo o malé roboty. Na jednom programu, na který se kdysi dívala, takového dítě ukazovali a člověk by přísahal, že je opravdové, jenže nebylo. Zjevně ty děti i patřičně voněly.

Možná na těchhle robotech je něco v nepořádku na dotek – snad jsou moc těžcí nebo tvrdí na omak. Snad to byl ten důvod, proč jí ho nechtěli nechat podržet.

Když procházela kolem bojového arbajta, opět ožil. Znovu se vztyčil, ale tentokrát zůstal zticha a jen zasalutoval.

Cossont zakroužila hlavou, ještě jednou si protáhla ramena a záda a potom natočila nástroj tak, aby jím profukoval osvěžující vánek. Uchopila oba smyčce a jediným rychlým, ladným pohybem usedla opět do nástroje, náležitě se opřela zády a chodidly, zhluboka se nadechla a pomalu vydechovala; zároveň začala hrát několik cvičných stupnic. Téměř okamžitě se přes plošinu prohnal závan větru a tiše rozezněl dvě vnější, rezonanční struny napjaté na zadní straně nástroje. Ten zvuk nebyl disharmonický, což byl u jedenáctistrunu vždycky bonus (někdo by řekl překvapení), zato však tlumený a krátký, protože vítr opět odvanul. Přesto přiměl

Cossont zálibně povzdychnout. Protáhla si oboje ramena, lépe uchopila oba trojstranné smyčce a připravila se ke hraní.

Zkusí předposlední část Vodíkové sonáty – tu zatím nezvládla zahrát správně celou. Je to těžká pasáž a ne zrovna to, na co by měla chuť, ale jestli bude hrát jen lehčí pasáže, nikam se nedostane. Předposlední část je rychlá a divoká – dokonce až rozzuřená.

Bude při ní myslet na matku. To by mohlo pomoci.

„No jen se na sebe podívej!“

Podívala se na sebe. Nejdřív jen sklopila hlavu, potom pohlédla na svůj odraz v černém zrcadle tvořeném zevnitř zakrytou skleněnou stěnou hlavní ložnicové jednotky. Pokrčila rameny. Když máte čtyři ruce, je to obzvlášť ladný pohyb, pomyslela si. „No co je?“ zeptala se matky a zamračila se.

Warib jen dceru zpražila pohledem. Vyr znovu zkontrolovala odraz v zrcadle. Viděla před sebou vysokou gziltskou dívku oblečenou do přiléhavé vojenské uniformy, dívku s tmavě šedou pletí a světlými vlasy po ramena, která jsou širší, než je běžné, ale ani zdaleka nijak groteskní. Horní pár paží byl trochu delší a lépe vyrýsovaný než ten přídavný. Zdravě robustní hrud', módně vyrýsovaný pas a široké boky nesavčího humanoida. Nohy měla trochu kratší a záda o něco delší, než jak stanovuje obvyklý ideál gziltské krásy, ale co na tom záleží? Dalo by se říct, že ty čtyři ruce jsou kvůli tomu ještě lepší – tak trochu to vyvažují.

Její matka podrážděně sykla.

Vyr přimhouřila oči. Unikl jí snad nějaký detail? Byla v matčině bytě, a tudíž v poměrně neznámém teritoriu, ale věděla, že některá stěna se tu jistě dá proměnit v opravdové zrcadlo, nejspíš ta v setmělé ložnicové jednotce, kde zjevně ještě spí Waribin nejnovější milenec.

Vyr pohlédla na matku. „Jako co je?“ zeptala se znovu zmateně.

Warib procedila skrz zaťaté zuby: „Víš to moc dobře.“

Warib byla oblečena v dlouhém a elegantně průsvitném hávu; vypadal tak neprakticky, že byl určitě hodně drahý. Byla štíhlejší a ztepilejší verzí své dcery a vlasy měla delší a hustší. Fyzicky totiž ve skutečnosti mládla a bude mládnout, dokud se všichni

Nevyzáří. Její dcera už sice přesáhla věk, kdy se lidé obvykle začínají o svůj vzhled starat, ale jen o pár let, a kromě toho se Vyr stejně už před časem rozhodla, že v tom období, které ještě zbývá, prostě bude stárnout přirozeně. Ta obrovská transcendentní bezva-senza-šleha, totiž Vyzáření, měla přijít už brzy a zdálo se, že po ní bude tento život i všechno v něm nepodstatné a ubohé, a tak dále, a tak podobně.

Trochu ji udivilo, že její matka zřejmě přijímá dceru, která je vzhledově starší než ona sama, jako nějakou výčitku. Když se z Vyr stala nadporučice, chovala se matka podobně. Vyr si myslela, že na ni bude Warib pyšná, ale místo toho ji rozčílilo, že její dcera dosáhla vyšší hodnosti než ona, byť jen formálně a přestože to vlastně nic neznamenalo.

„To ti vadí ty ruce?“ zeptala se a máchla všemi čtyřmi pažemi najednou. Za Waribinými zády, za okny bytu, viděla pomalu míjet moře. Její matka bydlela na kilometry dlouhé luxusní superlodi, jež donekonečna obeplouvala uzavřené pobřeží moře Pinikoln, ležícího uvnitř Souše, jediného rozsáhlého kontinentu, který představoval většinu Zyse.

„Jistěže mi vadí ty ruce!“ pravila Warib. Zatvářila se, jako by právě kousla do něčeho hořkého, a zavrtěla hlavou. „A nesnaž se být vtipná, Vyr, stejně to neumíš.“

Vyr se usmála. „No, vždyť jsem se taky nesnažila, ačkoli to je skoro –“

„Ty ses odjakživa snažila být jiná než ostatní, že ano, Vyr?“ zeptala se matka, ačkoli ta věta vlastně intonací otázky postrádala. „Koukni se na mě! Koukni se na mě! Koukni se na mě!“ opakovala tónem, který měl být nejspíš ironický, a přitom kymácela hlavou a trochu hopsala.

„Tedy –“

„Dělat mi ostudu, to ti dělalo opravdu *hodně* velkou radost už od malička.“

Vyr se zamračila. „Já bych ani neřekla, že jsem to někdy zformulovala jako nějakou zvláštní ambi–“

„Začalas mi dělat ze života peklo, ještě když ses počurávala.“

„... to byla spíš taková šťastná ná–“

„Tohle jsi totiž fakt dělala – stáhla sis kalhotky a čůralas před
mými hosty. No jak si myslíš, že jsem pak vypadala? *Na večírcích*.
Před nějakými hodně důležitými lidmi!“

„To už jsi mi říkala, a ne jednou, ale nezapomeň, že jsem si
prošla kamerové záznamy a –“

„Tvůj otec a já jsme to smazali, byla to hrozná ostuda.“

„Hmm. Jenomže dodatkové soubory –“

„Snad mi nechceš tvrdit, že nevěříš vlastní matce?“ Warib
zakvílela, zakryla si líbivě dokonalý obličej rukama s elegantně
upravenými nehty a sklopila hlavu. To gesto i tón jejího hlasu
naznačovaly, že jestli Vyr konečně nepochopí, oč jí jde, začne už
brzy vrískat a vzlykat.

„No dobře,“ pravila Vyr trpělivě. „Takže teď ti jde o to, že –“

„Že tě nemůžu pozvat na svůj večírek, když vypadáš *takhle!*“
zvolala Warib a mávla ke dceři. Poslední slovo málem zaječela.
„Jako cvok!“

„To jako kvůli těm rukám?“ zeptala se Vyr, jen aby se ujistila.

„Jistěže kvůli těm pitomým rukám!“ zaryčela její matka.

Vyr se poškrábala na hlavě. „No, tak mě tam prostě nezvi,“ řekla
a snažila se, aby to znělo rozumně.

Warib se zhluboka, uvážlivě nadechla. „Jak,“ pravila přidušeně,
skoro šeptem, čímž naznačovala, že dceřina poslední věta byla tak
idiotská, že je škoda na ni plýtvat dechem, „jak tě můžu nepozvat,
když jsi moje dcera a já bych na tebe měla být *pyšná?*“ Znovu
zvýšila hlas. „Co si takhle lidi pomyslí? Co?“

„No tak mám čtyři ruce,“ řekla Vyr a zamávala všemi pažemi.
„Lidi taky mívali dvě hlavy, nebo vypadali jako osminožci nebo
jako chuchvalce nebo –“

„To bylo kdysi!“ řekla Warib jízlivě. „Za starých časů. To už
nikoho nezajímá.“

„Já ti nevím,“ namítla Vyr a zavrtěla hlavou. „Viděla jsem někde
záznam o té skupině, co dělá putovní poslední rozlučkovou párty
na Xownu a tam byli lidi, v takové –“

„Vyr!“ zakvílela její matka. „Budeš mě laskavě poslouchat?“

„... velké jakoby vzducholodi...“ Vyr si uvědomila, že ji umlčelo
blýsknutí matčiných očí.

„Nikdo,“ řekla jí Warib, „kdo něco znamená, už tohleto nedělá!“ Zvolna se nadechla a řekla důrazně: „Je to dětinské, Vyr. Copak ty vůbec nevěnuješ pozornost tomu, co –?“

„Mami, já se jen pokouším –“

„Ach, Bože, neříkej mi, mami“, ohradila se Warib, zamrkala a zavřela oči.

„—dát každému ‚sbohem‘ a ‚brzy na shledanou‘, a taky chci zahrát tu skladbu –“

„Každý,“ zakřičela na ni matka, „se teď vrací ke *klasice*! To ani tohle nevíš? Vylepšení...“ Warib zaváhala. „Tedy na první pohled viditelná vylepšení... jsou mimo. Nikdo už si je dělat nenechává. Každý se obrací k základní lidské podobě – na důkaz úcty ke všem těm milionům generací, které nám pomáhaly dojít až sem.“

Warib hleděla do země a jemně se pleskala po čele. Pokud bylo Vyr známo, toto gesto bylo v jejím repertoáru skutečnou inovací, a možná tedy mohlo být čímsi mimo choreografii, snad dokonce i čímsi spontánním. Bylo to natolik překvapivé, že Vyr mnoho nechybělo a pocítila by o matku skutečnou starost.

„U našeho trpícího Písaře,“ zašeptala matka, „Vyr, vždyť někteří lidé se dokonce vracejí i k přirozené barvě vlasů.“ Vzhledla se slzami v očích a pokývala hlavou.

Vyr hleděla na matku. Venku za oknem ubíhalo klidné moře. Nakonec rozpřáhla všechny čtyři paže. „Takže, jsem na ten blbej večírek pozvaná, nebo ne?“

Warib obrátila oči v sloup, letmo se ohlédla a teatrálně padla na přepychovou bílou pohovku stojící před hlavním panoramatickým oknem společenského salonu. Zůstala na ní se zavřenýma očima ležet. Jednu ruku natáhla ke krku, kde jí na tenkém řetízku visel medailonek s miniaturní kopií Knihy pravdy. Špičkami prstů ten malý plochý šperk hladila, jako by z něj čerpala útěchu. Cossont tiše udělala pár kroků vzad, dokud má matka oči zavřené. Už dřív si všimla, že jak se Vyzáření blíží, Warib začíná být o dost víc nábožensky založená. Nejlepší, co se o tom dalo říct, bylo, že není jediná.

Warib zavrtěla hlavou a tiše, odevzdaně řekla: „Ále, dělej si, co chceš, Vyr. Děláš to tak pořád, vždycky jsi to tak dělala. Přijď, jak

se ti zlíbí – dělej mi ostudu, jak chceš. Proč měnit zvyk, který –“

Cossont poslední slova neslyšela – vyšla ze dveří.

Bylo až zázračné, že když Vyr se zavřenýma očima a napůl nepřítomně na celou tuhle nesmyslnou rodinnou příhodu starou jen pár dní vzpomínala, podařilo se jí odehrát prostřední, obzvlášť náročnou část předposlední věty vůbec poprvé bez jakýchkoli chyb. Dokázala to! Úspěšně se s tou komplikovanou bouří not poprala. Teď byla u části, kterou vždycky vnímala jako lehké klouzání dolů z kopce, protože not bylo méně a ve větších vzdálenostech od sebe a snáz se vázaly dohromady – ještě asi tak minuta nepřiliš náročného hraní a ona to té zatracené skladbě natře.

Ucítila na rtech úsměv a na tváři vánek. Dokonce se za ní ozval příjemný bručivý zvuk, což byla laskavost vnějších rezonujících strun a povětří, v níž doufala. Cítila obojí na páteři i v ploše, na níž seděla. Panečku, pro jednu jako by jí dokonce i živly chtěly v jejím směšném podnikání přát úspěch.

Zrovna pomýšlela na to, že otevře oči, když tu rezonanční struny umlčel náhlý poryv větru z opačné strany, zahoupal s ní v sedle a málem převrátil nástroj i ji samotnou. Donutilo ji to sklouznout nohama z pedálů a opřít se oběma chodidly pevně o zem, aby obojí zůstalo stát. Šortky jí zapleskaly o stehna, ucítila, jak se jí rozvázaly vlasy, a to ji donutilo přestat hrát, protože přišla o rovnováhu i klid. Vnější rezonanční struny vydaly zvuk, který byl čímsi mezi zaprděním a zaúpěním.

Tóny odumřely a závan větru také, ale hudbu jedenáctistrunu vystřídal nový zvuk, který zněl jako dobíhající motor; Vyr skrz chodidla a podpůrnou nohu nástroje, kterou měla pod zadkem, ucítila cosi jako několikanásobný úder do povrchu terasy.

Pořád ještě neotevřela oči. Ve správném pořadí stáhla oba smyčce ze strun a posadila se v „O“ dutého nástroje zpříma. Teprve potom – po krátkém vyčítavém pohledu na vlastní letoun, který se teprve nyní znovu rozsvěcel – otočila hlavu tam, odkud zřejmě všechn ten nový rozruch vycházel.

Patnáct metrů od ní dosedl na čtveřici podsaditých nohou na zem osmimístný vojenský letoun, ještě zbarvený do téměř naprosté

černi oblohy. Jeho bachratý trup zůstal neosvětlený, dokud se uprostřed rychle nesklopily dveře. Z nich vyšel někdo s natolik vysokou hodnotí, že dokonce ani jako formální civilistka v záloze neměla Vyr prakticky jinou možnost, než vstát a zasalutovat.

Vzdychla, vylezla z jedenáctistrunu a zároveň vycvakla opěrku, aby se nástroj sám udržel ve vertikální poloze. Jedenáctistrun vydal slabounké zaskřípění.

Vyr se vyzula ze střevíců, natáhla si boty a zůstala stát v pozoru. Přitom se jí podařilo zatřepáním ucha probudit komunikátory. „Etalde, Yueweag, komisař-plukovník, vojenská rozvědka pluku; jeho přesné přidělení v tuto chvíli není známo,“ zašeptalo jí úsečně do ucha sluchátko; to už se k ní důstojník poklusem blížil. Sundal si čapku a vecpal si ji do podpaží, usmál se a ještě v chůzi na Vyr zamával. Vyr přešla do pohovu. Rychle pohlédla na svůj letoun a trochu přimhouřila oči.

„Pyan jsem kontaktoval,“ řekl jí letoun přes sluchátko. „Sice si stěžuje, ale už je na cestě. Patnáct minut.“

„M-hm,“ přitakala Cossont tiše.

Z vojenského letounu vyskočila dvojice vojáků s plnou výzbrojí i výstrojí a se zbraněmi v pohotovosti; postavili se každý z jedné strany dveří, jež znovu zaklaply. Vyr si dovolila zatvářít se nad tímto vývojem událostí poněkud udiveně.

„... to brát neformálně, ano?“ říkal právě komisař-plukovník Etalde, přikyvoval a došel k ní. Byl malý, baculatý a zdálo se, že se trochu potí. Jako spousta lidí v dnešní době nosil odpočet – hodinky, které ukazovaly, kolik času zbývá do Podnícení, tedy do konkrétního okamžiku, kdy – za předpokladu, že všechno půjde podle plánu – začne samotné Vyzáření. Jeho odpočet vypadal jako roztomilá digitální drobnůstka, kterou nosil na prsou vojenské bundy; celkem se jí dařilo vypadat jako medaile. Vyr taky jeden odpočet mívala, ale kdesi ho zapomněla. Právě když si všimla odpočtu na prsou komisaře-plukovníka, se na displeji ukázalo o den méně. Takže na jejich rodné planetě Zyse je bezpochyby půlnoc.

Komisař-plukovník Etalde se zahleděl na Vyr a prohlížel si její druhý pár paží. Přikývl. „Ano, myslel jsem si...“ Pak se podíval za

ni na jedenáctistrun. Vytřeštil oči. „Co je k čertu tohle?“

„Akustický protichůdný jedenáctiúhelníkostrun, pane,“ informovala ho. Hleděla někam nad jeho hlavu, jak vyžadovala etiketa. Naštěstí to nedalo moc práce.

„Neříkejte,“ žasl Etalde. Pohlédl opět na ni. „Je to vaše?“

„Ano, pane.“

Etalde mlaskl. „Tak to bychom to raději měli vzít s sebou.“

„Pane?“ zamračila se Vyr.

„Má to nějaké pouzdro nebo tak něco?“ zeptal se.

„Ano, pane. Táhle leží.“ Otočila se a ukázala na tmavé pouzdro pár metrů od nich, na černých dlaždicích terasy téměř neviditelné.

Komisař-plukovník se ohlédl po těch dvou vojácích. Bližší z nich už vyrazil k pouzdro; puška se mu (nebo jí) v poklusu sama připevnila na záda.

„Tak jdeme?“ zeptal se Etalde. „Vše v pořádku?“

„Pane?“ opáčila Cossont a mračila se.

Etalde chvilku vypadal zmateně, ale potom luskl prsty. „Á! Ano! Tak raději...“ Odkášlal si a řekl: „Nadporučice Cossont, tímto vás s okamžitou platností znovu povolávám do služby po dobu trvání aktuální mimořádné události.“

Vyr se zamračila ještě víc. „Ona nastala nějaká mimořádná událost?“

„Je to jaksi tajné, ale ano.“

Cossont cítila, jak se proti vlastní vůli šklebí. Shlédla na komisaře-plukovníka. „*Ted’?*“ zeptala se. Potom poopravila výraz své tváře i očí a opakovala: „Chci říci – ted’, pane? Tak brzy před –?“

„Ano, ted’, nadporučice,“ odtušil ostře Etalde. Slyšela, jak si povzdychl, a dívala se, jak si opět nasazuje čapku. „S mimořádnými událostmi je to totiž tak,“ pravil unaveně, „že málokdy nastanou, když se to hodí.“

„Smím se zeptat, co –?“

„Co se k čertu děje?“ dořekl Etalde, najednou opět žoviálně. „Klidně se ptejte. K ničemu vám to nebude. Já sám nemám ponětí.“

Objevil se voják s otevřeným pouzdem. Aby vecpali nástroj

dovnitř, museli se do toho pustit všichni tři.

Etalde udýchaně pokynul k vojenskému letounu. „Naše UI říká, že se k vám právě vrací jakýsi domácí mazlík či co? Je to tak?“

„Ano, pane,“ potvrdila mu. „Ale ještě mu to pár minut potrvá.“ Přešla k pouzdru a chtěla je zvednout, ale voják ji předešel, zvedl si pouzdro na rameno a puška se mu sama přesunula na druhé.

„Sledujeme jeho polohu,“ pravil Etalde, zatímco voják se vydal k letounu. Cossont zůstala stát. Komisař-plukovník se zastavil a ohlédl se po ní. „No tak pojdte přece,“ pobídl ji. „Setkáme se s tím tvorem ve vzduchu.“ Usmál se. „Pospěšte.“

„A můj letoun, pane?“ zeptala se.

Etalde pokrčil rameny. „Řekněte mu, ať se vrátí domů, nebo prostě kam patří. Vy letíte s námi, nadporučice.“ Pokrčil rameny. „Tak zní rozkaz.“

„Nikdy jsem o ní neslyšel.“

„Je známa spíše pod jménem Vodíková sonáta.“

„Ani tak jsem o ní neslyšel.“

„Není divu, pane. Je trochu obskurní.“

„Je slavná?“

„Ta skladba?“

„Ano.“

„Jedině tím, že je téměř nemožné ji zahrát.“

„Takže není...“

„Příjemná na poslech? Ne. Pane.“

„Vážně?“

Vyr se zamračila a zamyslela se. „Jeden význačný a uznávaný akademik se o ní vyjádřil velmi lapidárně už před mnoha tisíci let. Jeho názor zněl: „Jako výzva nemá sobě rovných. Jako hudba? Bez cenná.““

Komisař-plukovník krátce hvízdal. „Kruté.“

Vyr pokrčila rameny. „Je to pravda.“

„Takže životní úkol, říkáte?“

„Svého času mi to přišlo jako dobrý nápad, pane.“

Když se vojenské plavidlo ocitlo na tušově černé obloze nad Kwaalonskými pláněmi, rychle zpomalilo a téměř se zastavilo;

spustila se zadní rampa a ještě než klidopole všechno ztišilo, vtrhl dovnitř burácivými poryvy vítr.

Vyr seděla připásaná mezi Etaldem a třetím vojákem na sedadle u stěny. Druzí dva vojáci seděli na opačné straně malé kabiny a mezi nimi trčelo upevněné pouzdro jedenáctistrunu jako bizarní, uhlově černá rakev. Jeho nejbližší výčnělek byl tak blízko, že by se ho Cossont mohla dotknout. Letoun řídila UI.

Vyřina familiárka Pyan, jež měla podobu čtvercového černého pláštíku, se třepetavě vynořila z bouřlivé temnoty venku, narazila do houbovitého klidopole a teatrálně, s hraným překvapením se snesla na podlahu. Zadní dveře letounu mezitím hlučně zaklaply a plavidlo opět zrychlilo.

„Pěkně zdvořilé přivítání!“ pravila Pyan na místní společné frekvenci a snažila se neodletět dozadu. Odrazila se všemi čtyřmi rohy od podlahy a vrhla se ke Cossont. Ta otevřela jejich soukromou frekvenci a zavrčela: „Přestaň se předvádět a pojd' sem.“

Pláštík přeplul nad podlahou a s malou pomocí Etalda a Cossont jí vyšplhal na ramena. Kolem těch se omotal, jak to jen vzhledem k popruhům šlo, a utáhl se Vyr kolem krku.

„Jsi popudlivá,“ oznámil jí. „Kvůli čemu vlastně všechn ten povyk je?“

„Když budeme mít štěstí, tak kvůli ničemu.“

TŘI (V -23)

Omylem bylo by..., Kulturou vyrobená loď neurčitého stáří, mlhavého původu a nedefinované třídy (nicméně všeobecně vnímaná spíš jako lehce dovybavené civilní plavidlo než jako součást vojenských prostředků Kultury, údajně se zvolna tenčících) dostala instrukce k dostaveníčku s liseidenskou flotilou u struskového slunce Ry. Loď byla výsledkem experimentu, který provedli před desítkami let na všeobecném přepravním systému, kde ji sestrojili, a dokonce nebyla ani oficiálně klasifikována jako Výstřední, takže její skutečný status byl odjakživa sporný. Bez ohledu na to byla u příležitosti Vyzáření Gziltů dočasně převelena do sekce Kontaktu. Loď zjevně toužila udělat dobrý dojem, a tak si dala záležet, aby na místo srazu dorazila s jistým předstihem.

Teď měla ještě několik desítek hodin k dobru. Chvíli kroužila kolem slupky dávno mrtvého slunce a zkoumala malinký, téměř nic nevyzařující zbytek hvězdy, a potom sérií prudkých zrychlení a zpomalení vyrazila na obhlídku celé soustavy – vlastně jen tak pro pobavení – a zkoumala hrstku studených plynných obrů obíhajících vyhořelý uhlík.

Na to, aby se tohle slunce dalo považovat za opravdového hnědého trpaslíka, bylo trošku moc veliké a nikdy nebylo ani dost

masivní na to, aby v něm termonukleární fúze probíhala po nějakou rozumně dlouhou dobu, takže vlastně prošlo hlavní posloupností, která definuje normální vývoj hvězdy, jako kdyby to byla spíš překážka, kterou má přeskočit, než cesta, po které se má ubírat. Jasnou záři nevydávalo nikdy a po svém zřejmě kratičkém životě skutečné hvězdy strávilo miliardy let tím, že tu špetku vnitřního tepla, kterou mělo, prostě vyzařovalo do vesmíru.

Teď tu slunce viselo vyhořelé a bylo chladné stejně jako planety, které je doprovázely, a ještě temnější než okolní galaktická obloha. *Omylem bylo by...* viděla samozřejmě všechno v okolí mrtvého slunce naprosto zřetelně, s nádhernými detaily, a uměla zesílit veškeré zbytkové záření zkrachovalé hvězdy samotné, jakož i slabounké světlo galaktického prostoru na pozadí, anebo si osvětlit všechno, o čem by si usmyslela, že to potřebuje prozkoumat, pomocí řady aktivních senzorových polí, a také – v případě, že by všechn tenhle 3D repertoár nestačil – byla schopná zaujmout pozici na místě, které se nacházelo úplně mimo spleť reálného prostoru, a z něj nahlížet na lokální výseč normálního vesmíru z libovolného hyperprostorového směru... jenomže jí tu stejně chybělo hvězdné světlo. Ono je přeci jen nějak uklidňující, když máte uprostřed sluneční soustavy obrovskou vodíkovou výheň, která každou vteřinu spálí miliony tun materiálu. Je to veselé.

Tady však bylo jen... pošmourné.

Obzvlášť ve 3D. Loď zahlédla v hyperprostoru rozkošně přitažlivou supernovu, která vyplňovala skoro třicetinu úhlové vteřiny oblohy po jedné straně, jenomže čelo vlny jejího skutečného světla se sem musí přes mezilehlou vesmírnou propast teprve doplazit, a až potom osvětlí tenhle osudem zapomenutý škvarek. Nuda, strašná nuda.

A jak je to tu neživé! Celá soustava! Dokonce i těch pár živočišných druhů z kategorie ultrašneků – loudalů galaktické komunity, žijících tempem ledovců, jejichž stavba těla a chemické složení by se do chladu a ticha místního prostředí hodily – si tuhle hvězdu a její planety nechalo ujít. Žádní slunilové, žádní semenoplachtiči ani temnomranci, ani žádný jiný z ostatních

relevantních druhů, jež jsou kosmickým ekvivalentem červů živících se podložím. Slunce bylo tím pádem osamělé, bylo to slunce-vyvrhel. Nikdy se nestalo ničím zcela jednoznačným a od sobě rovných slunců bylo daleko.

Omylem bylo by... si náhle uvědomila, že pociťuje k mrtvé hvězdě jakousi náklonnost, a zkoumala i tuto svou reakci, zabývala se v duchu bizarní představou, že entita obdařená vědomím, jako je ona, pocítí jakési metaforické spojení s něčím tak klasicky nudným a snadno popsatelným, s takovým miliardu let starým kmetem, jako je zkrachovalá hvězda.

Lod' si byla vědoma, že jakkoli je ona sama skvostná, intelektuálně vytríbená a úžasná (a vskutku byla názoru, že tohle všechno je, a ještě mnohem víc), nejspíš bude vlastní věk počítat jen v tisíciletích, zatímco hvězda tady přes všechnu svou jednotvárnou neživost a sterilitu stále ještě bude, až *Omylem bylo by...* dávno sejde ze světa.

Nicméně: život je život, vědomí je vědomí a pouhá klasická neživá hmota – bez ohledu na to, jak dlouhověká – je prostě nevýslovně nudná a svým způsobem nesmyslná, tedy v porovnání s téměř jakýmkoli druhem života, nemluvě už o bytosti plně si vědomé vlastní existence, a už vůbec ne o čemsi tak velkolepě *hypervědomém* a veskrze a zásadně propojeném s vesmírem, jako je Mozek lodi.

A kromě toho si lod' byla jistá, že až přestane být plavidlem Kultury, její existence bude pokračovat v nějaké jiné formě někde jinde. Buď – to přinejmenším – jako součást nějaké nadlouho uspané nadsjednocené skupinomysli, anebo v Záři (která je, pokud víme, cílem všech cílů).

Což ji tak trochu přivádělo zase zpátky na začátek: sem.

Blížící se flotila Liseidenů se zjevila v jisté vzdálenosti jako skupinka čtyřiceti poněkud trapně rozvrkočených warpových brázd.

Liseidenové žili v tekutém prostředí: tvorové velcí řádově metry, podobní úhořům, kteří se původně vyvinuli pod ledem jedné planety bloudící v prázdném prostoru mezi hvězdami. Vývojově se podle tabulky Uznávaných civilizačních úrovní, která byla celkem

obecně přijímaná, nacházeli někde mezi stupni pět a šest. Což znamenalo, že patřili k Angažovaným nižšího stupně a jako mnozí jiní v této vývojové fázi to byli Snažilkové – energicky usilovali sami sebe zlepšit a posunout vlastní civilizaci po přímce její „hlavní posloupnosti“ k technologickému a společenskému rozvoji.

Podle většiny analýz šlo o temperamentní, tvořivý a bezprostřední druh, nacházející se na ještě snesitelné straně hranice mezi asertivním a agresivním, přestože se sem tam nerozpakovali porušit pravidlo nebo překročit meze slušnosti, pokud usoudili, že jim to jako civilizaci prospěje. Takže se – přinejmenším v tomto ohledu – až tolik nelišili od prakticky všech ostatních Angažovaných druhů.

Tady a teď se vyskytli proto, aby vyhandrkovali, odkoupili, získali nebo i prachobyčejně ukradli jakékoli jmění, zařízení, soupravu, technologii nebo udělátko, které tu Gziltové nechají, až dojde za třiadvacet dní k jejich Zbožštění. A v tomhle směru měli Liseidenové pěkně našlápnuto – nastrádali už nějaké zkušenosti s jinými rasami, které Vyzářily, a to znamenalo, že povětšinou byli všem známi ještě pod jiným jménem: Mrchožrouti.

Mrchožroutské druhy, to je vhodné podotknout, nejsou u všech svých galaktických spolubydlících vždycky v oblibě nebo v úctě, což může působit potíže, obzvláště ve vypjaté emocionální atmosféře kolem Vyzáření, a to tím spíše, pokud se v okolí vyskytují i další, konkurenční mrchožroutské druhy s týmiž predátorskými úmysly, což zde skutečně platilo. *Omylem bylo by...* patřila k roztroušené meta-flotile ke Kultuře příslušejících, ale i dalších lodí, které Gziltové pozvali do svého dosud žárlivě střeženého prostoru, aby pomohly pokud možno udržet všechno v přátelských a civilizovaných mezích, než se oni sami přichystají k Velkému zmizení.

Gziltové byli sice trochu válečnický založení, ale jinak celkem vzato mírumilovní, a za normálních okolností by disponovali spoustou vlastních lodí, s jejichž pomocí by si ve své sféře vlivu vynutili jakýkoli stupeň poslušnosti, zvláště na někom, kdo třímá technologie na úrovni luku a šípu (jako civilizace úrovně pět/šest,

k nimž patřili Liseidenové), ovšem tohle normální okolnosti nebyly; Gziltové se rozhodli poslat mnoho svých nejlepších lodí do Záře napřed, jakoby na průzkum. Vědělo se, že to rasy chystající se k Vyzáření občas dělávají, ale bylo to neobvyklé, možná i trochu paranoidní a pravděpodobně nebezpečné, trochu jako kdyby vám už přestalo záležet na vlastním cíli...

Naštěstí se v poslední době – alespoň podle té celogalaktické drbárny, která mezi loděmi Kultury platila za špionážní síť – objevily místní fámy o dohodě mezi Gzilty a nejméně jednou mrchožroutskou rasou – nejspíš Liseideny –, uzavřené na poslední chvíli. Tato dohoda měla mrchožroutský proces legitimizovat a formalizovat.

Liseidenové se docela jistě učili. V současné době se o takovéhle vzájemné a potvrzené porozumění s rasami chystajícími se Vyzářit aktivně snažili, místo aby se pokaždé jen přihrnuli jako drancovníci v pirátských šátcích. Při téhle příležitosti dokonce mysleli i na to, pořídit si zástupce, a najali si národ zvaný Iwenikové, aby byl při vyjednávání s Gzilty jejich humanoidní tváří. To byl, dle všeobecného konsenzu, chytrý tah.

Takže Liseidenové, jak se zdálo, dostanou smlouvu a bude se od nich očekávat, že zachovají dekorum patřičné k jejich přítomnosti poblíž tak závažné události, jakož i jistý strojený klid, jehož původcem může být jediné vědomí, že se účastníte důstojného a svědomitého očištného a recyklujícího procesu, a ne nějaké dětinsky zoufalé rvačky bez pravidel o všechnu kořist, která se dá urvat, než přijdou dospělí, aby znovu nastolili pořádek.

Naneštěstí však jiné, stejně hodnověrné fámy tvrdily, že se to (snad vinou hrlosti Gziltů, kteří se až moc dlouho zdráhali být jen pomyslet na to, že materiální pozůstatky po jejich civilizaci uvíznou po odchodu v prackách nějakých nýmandů) celé nechalo zajít až moc daleko a ostatní Mrchožroutské rasy, v tu dobu už přítomné v teritoriu Gziltů nebo jeho blízkosti, odmítnou takovou dohodu respektovat.

V důsledku toho existovala zřetelná možnost, že by to tu mohlo začít být zajímavé.

Lod' sledovala, jak se liseidenská flotila plazí k ní.

Pak začala – z větší dálky, než by kdy Liseidenové považovali za možné – odposlouchávat něco z jejich vzájemné komunikace.

„... se zabývat tou lodí Kultury?“

„... totiž, já –“

„Už aspoň víte, jak se ta věc jmenuje?“

„... ehm –“

„Očividně Omylem bylo by...“

„Omylem bylo by...?“

„Ano, prosím.“

„Omylem bylo by co?“

„To je všechno, co víme, pane.“

„To ovšem není moc dobré, že ne?“

„To není, pane. Já –“

„Nyomulde. Vy jste prý největší fanoušek Kultury v celé flotile. Co k tomu máte vy... máte něco?“

„Ehm, pane. Ta forma, ehm, ty výpustky za slovy ‚Omylem bylo by‘ naznačují, že je tam toho víc, ale bylo to vyškrtáno. Utajeno. Nechal jsem UI prohledat relevantní databáze a nic víc... nic víc tam není. To jest, všeobecně se ví, že je tam něco dál, ale je to jaksi, ehm, není to veřejně dostupné... je to takový soukromý žertík mezi loděmi Kultury, mezi Mozky.“

„Žertík?“

„Oni už jsou takoví, pane.“

„To je směšné. Jak se tahle banda zdegenerovaných jikrožroutů mohla vůbec dopracovat na tuhle úroveň?“

„Tedy –“

„A třída? Co ta...? Jaké je to třídy? S čím to tu máme co do činění? Uráčili se nám sdělit aspoň tohle, nebo to taky vyškrtli?“

„Zjistil jsem, že je to třída nedefinované ‚J‘ závorka vlevo ‚v‘ závorka vpravo, pane.“

„Pokračujte, důstojníku.“

„Inu, ‚nedefinované‘, to jaksi mluví samo za sebe. ‚J‘ znamená prostě ‚Jednotka‘ a ‚v‘... Hmm. Myslel jsem, že je to Výstřední, abych pravdu řekl, ale některé zdroje tvrdí, že to značí výbušná. Přesněji řečeno by to ‚v‘ mělo být velkým písmenem, pokud by mělo znamenat –“

„A velikost? Jak je velká?“

„Přibližně pár kilometrů, ačkoli to je jen vnější obal silového pole.“

„Přibližně.“

„Líp to nešlo, pane.“

„Chápu. A máme nějakou představu, jak ta loď vypadá?“

„Ehm, vlastně ne, pane. Nemáme žádný záznam o tom, jak se jeví uvnitř svého komplexu silových polí. Existují různé odhady, ale všechny velice nejisté. Jeden nebo dva –“

„Stačí, důstojníku. Je to loď Kultury, ale my nevíme, jaký druh lodi.“

„V kostce řečeno – ano, pane.“

Bylo toho ještě víc, všechno v liseidenštině, která sestávala z nikoli nelibozvučných sérií bublavých říhnutí. Loď přidala jméno Nyomulde na seznam známých liseidenských důstojníků vedený špionáží Kultury a okamžitě je vyslala nejrůznějším svým spolubojovníkům blízko i daleko.

Pokud šlo o totožnost velícího důstojníka flotily, nebo dokonce o to, které lodě budou flotilu vlastně tvořit, Liseidenové nijak sdílní nebyli, ale podle warpového podpisu největší lodi – ošklivě zřetelného už ze vzdálenosti celých světelných let – si *Omylem bylo by...* už před pár hodinami vyvodila, že jde o *Gellemtyan-Asool-Anafawayu*, Plavidlo pro společné úkoly (První třída) a vlajkovou loď flotily, představující vrcholnou ukázkou toho, co jsou Liseidenové schopní postavit.

Ještě uspokojivější bylo, že na základě tónu řeči a volby slov jednoho z mluvčích – a s ohledem na předchozí poznámky sesbírané jinými loděmi Kultury – si byla *Omylem bylo by...* čím dál jistější, že jeden z hlasů, jimž naslouchala, patří vyššímu liseidenskému důstojníkovi jménem Ny-Xandabo Tyun, samci, který zastával hodnost Ředitele sběrného a znovuzpracovatelského týmu. Jinými slovy, byl to admirál.

Ovšem toho *žvanění!* Kolik toho naklábosili kvůli tak jednoduchým provozním věcem! Banda zabeđených biošů s pomalými mozky, kteří plavou ve vaně zakalené vlastním odpadem a pokoušejí se přijít na to, co se kolem nich děje, pravděpodobně tak, že zírají ven kulatými okýnkami v lodi. Pro loď, pro Mozek, bylo těžké necítit nad tím alespoň minimální opovržení.

A pořád ještě mluvili, tam někde mezi hvězdami, a malé hejno jejich lodí se pomalu, pomalinku prodíralo blíž. (Flotila už určitě začala zpomalovat, jak si *Omylem bylo by...* s jistým podrážděním všimla. To celý proces ještě víc protáhne.) Stejně mělo jít jen o krátké přivítání; liseidenská flotila se tak jako tak rozdělí, jen co se sem dostane, a většina lodí zamíří buďto sólo, nebo v malých skupinkách na jednotlivá místa v gziltské oblasti, která je zajímavá. Jenom vlajková loď a pár menších plavidel zde zůstanou jako svým způsobem základní jednotka.

Tohle třeba samotný admirál Tyun zatím neví – jsou to zapečetěné rozkazy obsažené v UI vlajkové lodi, v nichž se podrobně rozvádějí všechny pokyny k rozmístění. Mají být dostupné až po příletu flotily ke struskové hvězdě, ale Kultura už je zná, protože nějaká loď či lodě před pár desítkami dní šikovně zachytily signály.

Omylem bylo by... shledávala docela potěšujícím, že ona tohle všechno ví, zatímco admirál Tyun ne.

Sama se nejspíš připojí k vlajkové lodi a jejímu doprovodu. Za tím účelem si navíc připravila úhoří avatoid, který měl zastupovat její osobu na palubě vlajkové lodi. Podle toho, co jí bylo řečeno, Liseidenové až podezřele touží přivítat tuto bytost na palubě.

Znovu se zaposlouchala do zvířecího štěbetání.

Božítku, oni pořád ještě probírají její jméno!

Omylem bylo by..., která si zvolila jméno tak dlouhé a vzpurné, že dokonce i ostatní lodě Kultury se jen zřídka obtěžovaly použít ho celé, byla dostatečně marnivá, aby jí všechna tahle pozornost trochu zalichotila, ale přesto se jí to ustavičné tlachání jevilo jako nesnesitelně pomalé a v zásadě zbytečné.

Vypadalo to, že tihle tvorové nedělají nic jiného, než mluví!

Loď předpokládala, že právě takhle je to u biologických zvykem. Když si chcete připadat, že pořád máte tak či onak pod kontrolou vlastní loď nebo flotilu, nebo dokonce civilizaci, zřejmě nejlepší metodou, jak o tom sami sebe přesvědčit, je povídat si o tom.

Nakonec jeden z nich řekl: „*Pane, možná... se už blížíme na vzdálenost, kdy je loď Kultury schopná odposlouchávat naši komunikaci.*“

„Už takhle daleko?“

„– zašifrovanou... nebo ne?“

„Tady platí princip preventivního opatření, pánové. Důstojníku?“

Zjevná komunikace mezi loděmi ustala. *Omylem bylo by...* zvažovala, jestli má vyčlenit jeden efektor, aby velitelskou loď monitoroval zevnitř, ale existovala nepatrná možnost, že by ji při tom mohli načapat – kterážto možnost se zvýšila díky tomu, že flotila mohla mít k dispozici technologie šlohnuté na předchozích Sběračských výpravách – a tak od toho raději upustila.

O několik hodin trpělivého čekání později se liseidenská flotila velkých, krabicovitých lodí konečně dovlekla do soustavy hvězdy Ry, vytáhla se na poněkud svéráznou orbitu kolem struskového slunce – její motory přitom vydávaly warpový ekvivalent hlasitého rachtání a mraků černého kouře –, až se nakonec oficiálně přivítala s lodí Kultury jménem *Omylem bylo by...*

Obě strany se nad sebou vzájemně rozplývaly a vyměňovaly si velmi slavnostní a zjevně nefalšovaně přátelské pozdravy.

Právě když tohle všechno probíhalo a úhoří avatoid už se batolil k vlajkové lodi flotily v prastarém raketoplánu, který sem byl dovezen jen za tímhle účelem, jeden z nesčíslných podprocesů *Omylem bylo by...* (jenž měl na starosti hloubkovou analýzu nejnovějších údajů ultracitlivého senzoru za pomoci oportunistické triangulace, dojde-li v jakémkoli daném referenčním rámci v reálném prostoru k významnému pohybu) zaznamenal jednu velice nepatrnou podivnůstku.

Tato událost se původně odehrála před pouhými dvaadvaceti hodinami a došlo k ní několik staletí odtud, asi tak ve čtvrtině délky obvodu veliké sféry hvězd a prostoru tvořící oblast gziltského vlivu. Konkrétně se přihodila uvnitř kolosálního, pomalu se převalujícího chuchvalce mraků, vyvrženin a světelných závojů, jež značily Yampt-Sferdeovu supernovu – právě tu krasavici, které si loď všimla už předtím a jejíž skutečné světlo sem teprve mělo dorazit. Kdesi v nesmírných rozpínajících se plamenech mlhoviny došlo k mikroskopickému záblesku radiace vykazujícímu neobvyklou, ba dokonce anomální spektrální signaturu.

Omylem bylo by... náhle začala myslet v řádném, seriózním a věcném čase Mozku, v čase bojové úrovně (přepravní raketoplán se zatím posunul o pár nanometrů k cíli, výpočetní jádra umělých inteligencí na liseidenské vlajkové lodi hluboce spala mezi jednotlivými cykly a sami Liseidenové by se lodi jevíli jako zkamenělí a mlčenliví, dokonce i kdyby je pozorovala v měřítku subjektivních let) a sledovala, jak se výsledná kaskáda pozornosti, kterou podproces vyvolal, zanořuje do svého mentálního okolí a přitahuje k datům pozornost ostatních výpočetních kvalit, které pak bleskurychle vytvářejí co nejpodrobnější analýzu události, jakou je jen možno v dané chvíli sestavit.

Střed anomálie – natolik slabé, vzdálené a přehlušené bouřlivým vířením energií všude kolem, že to byl vlastně jen velice nejednoznačný zášleh zbraní – se zřejmě nacházel celkem přesně na uměle udržovaném planetárním úlomku zvaném Oharek, kde provozovali Gziltové jakési zařízení ceremoniálního typu.

... Jejda, pomyslela si loď Kultury.

ČTYŘI (V -22)

Septam Banstegeyn přecházel od skupiny ke skupince a účastnil se mnohonásobného potřásání rukama. Všichni se vždycky postavili bokem k velkému a zmatenému, ale dobře míněnému propletenci uprostřed, a natahovali do něj každý jednu ruku. Někdy dopadlo výsledné „rukoudání“ jako roztřesená změť, někdy se chumel chňapajících rukou celkem prudce rozpohyboval nahoru a dolů, jako by to všichni dělali naschvál – když se tohle přihodilo, vypadali účastníci vždycky lehce překvapeně. Nepochybně to byl příklad nebo metafora něčeho, kdovíčeho.

Banstegeyn v tom každopádně žádný požitek nenacházel; vlastně to nenáviděl. Z toho důvodu si dával zvlášť dobrý pozor, aby se tvářil naprosto tak, jako by mu nic jiného, co by mohl právě teď dělat, v životě nemohlo přinést větší potěšení. Byl srdečný, přívětivý – a když to bylo třeba, řval smíchy, ale neustále cítil potřebu si ruku umýt, nebo alespoň otřít o šaty, jako by si ji po všem tom upoceném dotýkání potřeboval dekontaminovat.

Inu, tohle je jen jedna z mnoha nepříjemných věcí, které musí muž v jeho postavení provádět. Ale nakonec se to vyplatí. Všechno se to vyplatí.

„No, Bane, teď už je to celé tvoje!“

„Folrison,“ pravil Banstegeyn a přinutil se usmát na dalšího, mladšího poslance, jenž ho chytil za ramena a třásl jimi. Až příliš důvěrně, pomyslel si Banstegeyn. Folrison vypadal opile a nejspíš i opilý byl – jako spousta z nich, i když Banstegeyn sám ne, to nikdy. Navíc neměl rád, když mu někdo říkal „Bane“. „Teď je to celé nás *všech*, na to myslím přijdeš,“ řekl svému protějšku a skromně si ukázal na hrud'. „Já jsem jen opatrovatel.“

„Ále, nakonec je po tvém. Máš to na povel.“ Folrison se usmál. „Není toho moc a nebude to nadlouho, ale jestli ti to udělá radost...“ Zahleděl se jakoby nepřítomně někam jinam, vypadalo to, že zachytil čísi pohled. „Promiň,“ pravil a vzdálil se.

Banstegeyn se usmál na Folrisonova vzdalující se záda pro případ, že by ho někdo pozoroval, ale přitom si pomyslel: *No jasně, už táhni.*

„Pane.“

„Septame.“ Z chumlu se naráz vynořili jeho vrchní tajemník a jeho pobočnice.

„Kde jste vy dva byli, když jsem vás potřeboval?“ vyčinił jim.

Dževan, jeho vrchní tajemník, vypadal zděšeně. „Ale pane,“ začal, „řekl jste –“

„Nechtěl byste se otřít, septame?“ zeptala se tiše Solbli, usmála se, vytáhla z brašny navlhčený čtvereček a diskrétně mu jej podala.

Banstegeyn přikývl, rychle si otřel ruce a vrátil kapesníček Solbli. „Pojďme,“ řekl.

Když konečně setřásli posledního přehnaně nadšeného, služebně níže postaveného gratulanta, zvládli dojít ke dveřím, jež vedly z dosud přeplněného hlavního shromažďovacího sálu na Úrovně služebně starších a na terasu, odkud byl výhled na již setmělé zahrady a téměř opuštěné město.

Banstegeyn pokývl členovi parlamentní stráže, ten jim otevřel dveře, a zatímco Dževan a Solbli stáli uctivě pár kroků za ním, zastavil se na vrcholku schodiště vedoucího dolů na terasu a vychutnal si krátkou chvíli pro sebe, protože vzápětí se všichni nahnou k němu nahoru a budou mu vykládat, jaký to byl dnes historicky významný den. Jeho sluchátko, které už nebylo vázané

přísným zákazem osobních hovorů uvnitř parlamentu, se začalo probouzet, ale Banstegeyn ho zase vypnul – o tohle se postarají Dževan se Solbli, a kdyby bylo něco naléhavé, dají mu vědět.

Zahrady – kruhové dlážděné cestičky a mělké bazénky obklopené kvádry černého živého plotu, v jejichž bludišti se vždycky dalo najít nějaké to zákoutí vhodné k tichému rozhovoru – už začínaly vypadat zanedbaně, dokonce i v tomhle měkkém, potlačeném světle, jež vydávaly stařícké pouliční svítílny. Město, malebná změť nízkých kupolí a vysoko strmících věžiček, příjemně nasvícená, ale na pohled prázdná jako jeviště, se tiše a nehybně prostírala pod temnou, podmračenou oblohou.

Je tak pozdě. Schůze se opravdu táhla už moc dlouho.

Nad M'yonem proplachtilo pár letounů s mrkajícími světly. Ještě nedávno by jich tu byly bývaly vidět stovky. Banstegeyn už dávno považoval staré Ceremoniální hlavní město za muzeum pod širým nebem – a parlament za jeho nejzaprášenější exponát. Změna byla v tom, že teď tak M'yon opravdu vypadá. V každém případě to není ani trochu sídlo skutečné moci – ta se nachází v habitatech hemžících se lidmi, velikých lodích, továrnách na oběžné dráze a vojenských štábech –, spíš je to místo, které to musí předstírat.

Hlavní chumel lidí na terase obklopoval prezidentku – užitečně neužitečnou prezidentku, dále její kohortu zženštilých trimů, pár Banstegeynových kolegů septamů a hrstku mladých deganů, kteří se sem museli dostat na šosech kabátů nějakých výše postavených lidí. Zbytek tvořili tajemníci, pobočníci, poradci, pár hlavounů z Vojenských složek a hrstka akreditovaných vesmířanů – někteří z nich humanoidní, jiní znepokojivě nikoli.

Delegace vyslanců zastupujících Ronty – hmyzí rasu, jednu ze dvou Mrchožroutských civilizací, s nimiž Gziltové opravdu jednali – přebývala uvnitř masivně vyhlížejících exo-skafandrů podobných malým, komplikovaným vesmírným lodím: samé děsivě ostré klouby a úhly a občasné zasyčení a zápach unikajícího plynu. Jejich překladače nefungovaly tak dobře, jak si zřejmě jejich majitelé mysleli, a mluvit s nimi bylo občas matoucí. Většinou se na podobných setkáních jen choulili někde na okraji, a když měli štěstí, mohli si popovídat s gziltským vojenským

atašé, a i to jen proto, že to ten nebohý důstojník dostal rozkazem. Čtyři ze šesti Rontů ve skafandrech stáli na tyčkovitých nohách skafandrů, zatímco dva zbylí se vznášeli nad jedním rybníčkem a bzučeli. Ach ano, a ještě tu bylo pár novinářů a lidí z médií, všiml si Banstegeyn znechuceně – dokonce i „politické tělo“ má své parazity.

Dnes je poslední den gziltského parlamentu. Opravdu poslední – parlament už se nikdy nesejde. Všechno důležité, co by od této chvíle bylo potřeba řešit, zvládnou přechodné výbory nebo dočasné vládní kabinety. Jejich různí zástupci brzy odletí – už se s ostatními rozloučili. Těch pár místních, přímo ze Zyse, vyrazí na cestu v letounech, ale všichni ostatní odletí loděmi ke svým rodinám a milovaným – velká většina z nich do příhodně vzdálených slunečních soustav. Banstegeyn neochvějně doufal, že pokud by bylo nutné během příštích asi dvaceti dnů přijmout obtížné rozhodnutí, oni na tu dálku nebudou schopni působit žádné problémy.

Banstegeyn si dal tu práci, aby se stal v několika nejdůležitějších výborech předsedou a aby téměř všem ostatním předsedali (nebo je ovládali) jeho lidé. Kromě toho bylo mlčky odsouhlaseno, že kdyby bylo potřeba vytvořit nouzový dočasný kabinet, on mu bude šéfovat.

Což by mohlo být právě teď, samozřejmě. V tuto chvíli o tom sice vědělo jen velice málo lidí (velice málo, ale jeden parchant se mezi nimi zaručeně najde), přesto však byla tahle možnost čím dál pravděpodobnější. Měl z toho stažený žaludek, jen když na to pomyslel. *Běžte!* chtělo se mu zakřičet na všechny přítomné poslance. *Dělejte! Prostě běžte. Ať už jste pryč!* Nechte jeho a lidi, kterým důvěřuje, ať udělají rozhodnutí, která je udělat třeba.

Během posledního dne nebo dvou se to všechno seběhlo nějak moc rychle. Loď Zbylých se ukázala dřív, než ji čekali, a vzápětí se to, co se stalo na Oharku, už zřejmě stačilo profláknout. Jak se to, do prdele, mohlo stát tak rychle? Jestli Banstegeyn někdy přijde na to, kdo za to může ... Jedna špatná zpráva za druhou – události se valí a odehrávají mnohem rychleji, než předvídal.

Všechno by se to dalo zvládnout – problémy se vždycky dají

zvládnout – jenomže to zvládání může být pěkně drsné. No, ovšem tomu se nedá zabránit. Cíl je stejný, jaký vždycky byl – úspěšné Vyzáření a zajištěné Banstegeynovo renomé a místo v dějinách.

Otočil se a vzhlédl k budově parlamentu, nad kterou visel Návštěvník. Ve tmě ho sotva viděl.

Návštěvník byl tmavošedý a měl tvar jako výškový balon před vypuštěním – lehce zploštělá polokoule, směrem dolů se zakřivující do dlouhého, povislého a zužujícího se ocasu, jehož špička jako by mířila přesně na věžičku na vrcholku hlavní kupole budovy parlamentu. V horní části měl Návštěvník šířku šedesát metrů a na výšku měřil téměř tři sta. Jeho špička podobná bodci se tiše vznášela jen pár metrů nad věžičkou kupole; zdálo se, že někdo vysoký, kdo by balancoval na samém vrcholku věžičky, by mohl natáhnout ruku a špičky se dotknout. Pár reflektorů z těch, které osvětlovaly parlament, se matně odráželo na baňaté, téměř černé oblině pod vrcholkem Návštěvníka.

Objevil se tu před dvanácti lety, toho dne, kdy parlament schválil zákon potvrzující výsledky Závěrečného referenda o Vyzáření a tím uvedl do pohybu všechny přípravy na ně. Manifestace z Říše Záře, symbol od těch, kteří už tam odešli před nimi. Ve skutečnosti nic víc než dopravní ukazatel; Návštěvník nebyl živý ani inteligentní, alespoň pokud bylo známo – byl jen připomínkou toho, že rozhodnutí padlo a směr, kterým se Gzilt vydá, je nastolen. Nepohnuly s ním a ani ho nijak neovlivnily vítr, déšť, prostě nic, a podle armádních techniků tam vlastně skoro nebyl. Byl jen o málo víc než pouhá projekce. Skutečný, ale přitom neskutečný, jako stín dopadající sem z jiného světa.

Tohle ovšem očekávali. Návštěvník se nezjevil nijak překvapivě – tyhle věci se objevují vždycky, když se nějaké lidé, nějaká civilizace připravuje na Vyzáření a odhodlává se k němu –, ovšem vidět ho na vlastní oči byl přesto šok.

Banstegeyn si pamatoval, jak tehdy sledoval volební čísla a ta se zakymácela; parlament, média i jeho vlastní lidé tehdy neustále přesvědčovali širokou populaci, a když se Návštěvník objevil, počty těch, kdo byli pro Vyzáření, významně klesly. Dělal si tehdy

starosti. Přesně tohle chtěl, věřil v to a věděl, že je to správné. Zasvětil práci na tom celý život, vsadil na to vlastní pověst; bude to jeho odkaz a bez ohledu na to, co na ně čeká v Záři, bude jeho jméno žít navěky už v Reálu. Byla to naprosto správná věc, tohle udělat. K tomuhle došel a pořád o tom byl naprosto přesvědčen, a přece si pořád dělal starosti. Nebyl příliš odvážný? Nepokusil se všechny zburcovat k odchodu příliš brzy? O dekádu dřív, možná dokonce o celou generaci?

Ale potom čísla vystřelila vzhůru. A od té doby jenom rostla. Odhodlání tu pořád bylo. Všechno se to podaří.

Zadíval se do dálky, za Dževanovu pohlednou, ale lehce duchem nepřítomnou tvář, a za Solblin přívětivý pohled starší ženy, plný obdivu a pýchy, a věnoval jim oběma rychlý úsměv. Pak se otočil zpět, protože uslyšel spěšně se blížící kroky.

„Septame Banstegeyne! Jaký to historický den!“

„Zase o krok blíž,“ pravila prezidentka Geljemyn; skupinka kolem ní se rozestoupila, aby ho přijala mezi sebe. Banstegeyn letmo pohlédl na nejrůznější tváře a rozdal pár rychlých úsměvů a strohých pokývnutí hlavou. Byli tam tři trimové: Yegres, Quvarond a Int’yom – v zásadě celá existující sestava, vzhledem k tomu, že ti ostatní už jsou Uskladnění a čekají na předběžné probuzení před Vyzářením. Quvarond se počítal mezi jeho oponenty, Int’yom byl senilní nýmand, ovšem byl to *jeho* senilní nýmand, no a Yegres udělá, co mu Int’yom řekne.

Bylo tu i šest z jeho kolegů septamů – pět na jeho straně, jeden neutrální. Mezi zbytkem přítomných bylo Banstegeynovo skóre pro versus proti jen lehce nadprůměrné. Dva generálové, jeden admirál, žádný tisk. Docela dost odulých a lesknoucích se tváří kolem, povšiml si – známka opilosti.

Viděl, že prezidentka pořád nosí na pásku kolem zápěstí ten svůj malý, vulgárně laciný odpočet. Byl to takový ten krám, jaké se kdysi v obchodech rozdávaly zadarmo. Od té doby samozřejmě prezidentka dostala mnoho elegantnějších, vkusnějších a dražších odpočtů, ale úmyslně si nechávala na ruce tenhle. Ukazoval střídavě počet zbývajících hodin a dní. Momentálně ukazoval dny a stálo na něm „V -22“. Banstegeynův vlastní kousek,

který nosil na prsou jako malé, ale důležité vyznamenání, byl nenápadně krásný a čistě mechanický. Byl ukázkou znamenité řemeslné práce a z jeho ceny šla člověku hlava kolem.

Přítomen byl i velvyslanec Mierbeunes, Iwenik zastupující Liseideny, který vypadal skoro normálně, a rovněž tu byl momentálně služebně nejvýše postavený zástupce Kultury u Gziltů – Ziborlun. Tento tvor se stříbrnou kůží byl avatarem prastarého přepravního systému, který nepochybně právě brázdí nebe nějaké nedaleké planety. Údajně sem mířil větší, velkolepější a mnohem lichotivější VPS, který se má účastnit formalit a obřadů ve dnech bezprostředně předcházejících Vyzáření, ale po tom nebylo ani vidu, ani slechu.

Banstegeyn si byl vědom také Orpe, prezidentčiny krásné pobočnice, která se na něj zahleděla, když se vmísil do hloučku kolem Geljemyn. Dívka se snažila příliš se na něj neusmívat a neustále od něj odvracela zrak. On její pohled neopětoval. Nepochybně už to mnozí uhodli, ale není nutné lidem všechno ulehčovat.

„Zase o krok blíž, paní prezidentko,“ přitakal, přijal od obsluhy sklenici nealkoholického nápoje a pozvedl ji do výše.

„Věčnosti, už se blížíme,“ pravil trime Yegres a také pozvedl sklenku. „Jdeme si pro svou Odměnu.“

Opil se, usoudil Banstegeyn.

Prezidentka se zatvářila pobaveně. Ji zřejmě pobavilo ledacos. Byla to jedna z jejích vad. „Kvůli Vyzáření teď všichni mluvíme jako náboženští fanatici,“ podotkla.

Yegres polkl, pohlédl na bytost se stříbrnou kůží naproti sobě a pravil: „Podle mě se naši přátelé z Kultury domnívají, že jsme tak mluvili vždycky.“

Ziborlun se trochu uklonil. Ve světle lampy vypadala jeho stříbrná kůže méně nepřírozeně. „Vůbec ne,“ odpověděl.

Yegres se na něj zamračil. „Vy jste velmi... *diplomatický*,“ sdělil bytosti a špatně přitom artikuloval. „Jste vy opravdu z Kultury?“

„Ve vší vážnosti,“ pravil velvyslanec Mierbeunes, což znamenalo, že se chystá říct něco přihlouplého, lichotivého nebo obojí, „nikdy jsem zcela nepochopil, proč se vůbec Kniha Pravdy

považuje za náboženské dílo.“ Rozhlédl se, s úsměvem, klidně a zdvořile jako vždy. „Připadá mi spíše jako –“

„Bude to tím, že tvoří základ našeho náboženství,“ informoval ho stroze trim Quvarond. Banstegeyn se ani nenamáhal potlačit úsměv; už když vyjednávali, připadal mu ten Iwenik otravný, ale teď, když už bylo vše dojednáno, byl přímo nesnesitelný.

„Ach tak, v *tomto* smyslu,“ řekl Mierbeunes klidně a stále se usmíval, „je to zjevně a zcela náboženské dílo, jistě, bez debaty...“ A tlachal dál.

Banstegeyn si uvědomil, že vedle něj stojí kdosi v uniformě.

Solbli na vteřinku zapnula jeho vypnuté sluchátko a zašeptala mu do ucha: „Maršálka Čekwri.“ V tomhle se málokdy spletla.

„Maršálko Čekwri!“ zvolal Banstegeyn, hlavně proto, aby přehlušil Iwenika, a obrátil se k nejvyšší veliteli Pluku domovské soustavy.

Maršálka Prvního se všem uklonila a jemně tleskla rukama. „Můžu si vás vypůjčit?“ zeptala se Banstegeyna. Pohlédla na Geljemyn. „Paní prezidentko?“

Geljemyn přikývla. „Když to musí být...“

„Je jenom váš!“ pravil Yegres vesele. „A vůbec nespěchejte s jeho vrácením! Ha ha!“

„Omluvte mě,“ řekl Banstegeyn. Rozhlédl se po všech se zářivým úsměvem, který nicméně při pohledu na Yegrese trochu zkysl.

Měl podezření, že jediná, komu bude jeho odchodu doopravdy líto, bude Orpe.

Vyšel s maršálkou zpátky po schodech a Dževan se Solbli jim šli v patách. Když byli uvnitř, maršálka se k jeho pobočnici a tajemníkovi otočila a s úsměvem jim řekla: „Děkuji vám.“

Dževan a Solbli pohlédli na Banstegeyna a ten nepatrně přikývl. Když vstupoval do výtahu jen s maršálkou, ti dva nevypadali šťastně.

Jakmile začal výtah klesat, pohlédl na maršálku a zeptal se: „Tak co?“

Pohlédla na něj unavenýma starýma očima v unavené staré tváři a slabě se usmála.

Zdvihl jedno obočí a pak přikývl. „Hmm,“ poznamenal spíš sám

k sobě než k ní.

Pod budovou parlamentu existovala místa, kam se dostala jen hrstka lidí, a většina vůbec nevěděla, že existují. Tohle bylo jedním z nich. Místnost byla okrouhlá, s vydutými černými zdmi, ale jinak na ní nic pozoruhodného nebylo – obsahovala jen kulatý stůl a pár křesel; například Banstegeynova kancelář byla větší. A byl z ní lepší výhled, to tedy očividně. Pozoruhodnější byly jen troje metr tlusté dveře, které museli překonat, aby se sem dostali – všechny se za nimi opět zavřely.

„Už?“ zeptal se Banstegeyn maršálky, když za nimi zapadly i mohutné dveře samotné místnosti.

„Už,“ potvrdila maršálka.

„Jak zlé to je?“

Čekwri kývla. „V mezích toho, co jsme čekali. Teď jen máme víc detailů, můžeme si vybrat z více možností, co budeme dělat.“ Pohlédla do místnosti. „Posadíme se?“

Usedli. „Takže Mrchožrouti? Nebo to druhé? Co?“

„To druhé,“ potvrdila maršálka Čekwri.

Banstegeyn si povzdychl. Čekwri patřila k pouhé hrstce jedinců, kteří to věděli – nepočítaje v to případné osoby, které to vědí, i když to vědět nemají. Jakmile pomyslel na to, kolik by mohlo být těchhle, otřásl se. „O jaké detaily a jaké možnosti jde?“ zeptal se.

„Profláklo se to jenom ve Čtrnáctce,“ řekla maršálka.

Přikývl. Jeden pluk. To není tak zlé. Ale přesto pořád dost. „To asi muselo, že?“ řekl. Čtrnáctka – celý název zněl Čtrnáctý pluk socialisticko-republikánského osvobození lidu – byl k Vyzáření od začátku nejskeptičtější, i když i on byl nakonec nucen – přinejmenším zdánlivě – přejít na správnou stranu. „Kdo za to byl zodpovědný?“

„Nikdo,“ oznámila maršálka.

Podíval se na ni. „Vždycky je někdo zodpovědný,“ namítl.

Zavrtěla hlavou. „Tohle se vygenerovalo v samotném nastavení Mozku Čarkana, nebo v jeho podružných podložných mechanismech. V lodi byl nasazený naprosto výjimečný špeh... dalo by se to označit jediné jako program, tak to bylo staré a malé – prostě virus usídlený v jejím výpočetním prostředí. Ať už

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázkou z knihy **Vodíková sonáta**.

Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.